

Uchwała Nr 200/637/2022
Zarządu Powiatu Wyszковского
z dnia 15 lutego 2022r.

w sprawie przyjęcia „Ewaluacji okresowej Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszkowym na lata 2016 – 2025”.

Na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020r., poz. 920 z późn. zm.), art. 35 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 573 z późn. zm.), w związku z Uchwałą Nr XXI/152/2016 Rady Powiatu w Wyszkanie z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie uchwalenia „Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszkowym na lata 2016 – 2025” uchwala się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Ewaluację okresową Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszkowym na lata 2016 – 2025” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Rekomenduje się wprowadzenie zmian do „Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszkowym na lata 2016 – 2025” zgodnie ze wskazaniem w Ewaluacji wymienionej w § 1 niniejszej uchwały.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkanie.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

STAROSTA

Jerzy Żukowski

Załącznik do Uchwały
Nr 200/637/2022
Zarządu Powiatu
Wyszковского
z dnia 15 lutego 2022r.

Ewaluacja okresowa Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszkowym na lata 2016-2025.

Wyszków, 2021r.

Spis treści

I. Wstęp. Założenia dotyczące ewaluacji.	3
II. Najważniejsze wnioski i rekomendacje płynące z przeprowadzonej ewaluacji.	4
III. Założenia Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszowskim na lata 2016-2025.	15
IV. Zgodność zapisów Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszowskim na lata 2016-2025 z powiatowymi strategiami.	20
V. Stopień realizacji celów i rezultatów Programu. Analiza rocznych sprawozdań.	25
Priorytet I. Wykorzystywanie wiedzy na rzecz poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.	25
Priorytet II. Wyrównywanie szans w zakresie dostępu do edukacji.	29
Priorytet III. Tworzenie dla osób z niepełnosprawnością warunków do uczestniczenia w rynku pracy.	33
Priorytet IV. Tworzenie warunków zapewniających dostęp osób z niepełnosprawnościami do usług medycznych, rehabilitacyjnych oraz terapeutycznych.	36
Priorytet V. Organizowanie środowiskowego wsparcia i pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.	42
Priorytet VI. Planowanie i rozwój infrastruktury powiatu z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełno sprawnosciami.	45
VI. Ocena Programu przez realizatorów działań.	47
VII. Ocena wpływu Programu na odbiorców działań.	55

I. Wstęp. Założenia dotyczące ewaluacji.

I. Lata realizacji Programu podlegające ewaluacji: 2016 – 2020.

II. Cel ewaluacji okresowej Programu: analiza postępu w osiągnięciu celów Programu, oszacowanie efektów realizacji działań, w tym ich wpływu na odbiorców oraz w relacji do poniesionych kosztów. Ponadto ewaluacja pozwoli dokonać rewizji trafności pierwotnych założeń i wskazać obszary, które można poprawić czy zaktualizować.

III. Odbiorcy ewaluacji:

1. osoby podejmujące decyzje (informacje na temat postępu w osiągnięciu celów Programu oraz o ewentualnych obszarach wymagających usprawnień),
2. osoby zarządzające różnymi aspektami Programu, działaniami (informacje nt. efektów pracy, pozytywnych i negatywnych czynników wpływających na realizację Programu),
3. osoby wdrażające Program - realizatorzy zadań (informacje na temat skuteczności podejmowanych działań oraz o ich ocenie przez odbiorców),
4. odbiorcy Programu – osoby z niepełnosprawnościami, ich rodziny i otoczenie (informacje o skali działań oraz ich efekcie; możliwość wskazania koordynatorowi oraz realizatorom obszarów wymagających poprawy).

IV. Kryteria ewaluacyjne i zaproponowane techniki badawcze:

Kryterium ewaluacyjne	Zastosowana technika badawcza
Skuteczność 1. stopień realizacji celów i rezultatów Programu.	1. Analiza danych zastanych, głównie rocznych sprawozdań z wdrażania Programu w latach 2016-2020.
Efektywność – ocena jakości zarządzania: <ul style="list-style-type: none">• finansami – będzie mierzona głównie relacją wydatków do efektów,• terminowości działań – zgodność działań rzeczywistych z planowanym harmonogramem,• ryzykiem – sposób reagowania Koordynatora Programu i Zespołu realizującego Program na sytuacje odbiegające od zaplanowanych, itp.	1. Analiza danych zastanych, głównie rocznych sprawozdań z wdrażania Programu w latach 2016-2020. 2. Wywiad pogłębiony z koordynatorem Programu (IDI). 3. Badanie ankietowe wśród realizatorów działań (CAWI)
Trafność 1. ocena, czy problemy zidentyfikowane na	1. Analiza danych zastanych: „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w

początku realizacji Programu są rzeczywiście przedmiotem podejmowanych działań,	Powiecie Wyszowskim na lata 2016-2025”, „Strategii Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025” oraz rocznych sprawozdań z wdrażania Programu w latach 2016-2020.
2. ocena czy działania Programu przyczynią się do zmniejszenia problemów związanych z niepełnosprawnością w powiecie wyszkowskim,	2. Badanie ankietowe wśród realizatorów działań (CAWI)
3. ocena czy działania Programu wpłynęły pozytywnie na ich odbiorców.	3. Badanie ankietowe wśród odbiorców działań Programu (CAWI)

II. Najważniejsze wnioski i rekomendacje płynące z przeprowadzonej ewaluacji.

Trafność Programu

1. Wszystkie założenia Programu znajdują odzwierciedlenie w dokumentach strategicznych wyższego rzędu: „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wyszowskim na lata 2016-2025” oraz w „Strategii Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”. Cele, priorytety i działania PDROzN wpisują się w odpowiednie zapisy w celach, priorytetach i działaniach ww. dokumentów.
2. Z badań wśród realizatorów oraz z wywiadu z koordynatorem Programu wynika potrzeba utworzenia Zespołu, w skład którego wchodziłoby przedstawiciele głównych realizatorów Programu. W celu opracowania Programu została podjęta uchwała powołująca zespół ds. opracowania PDROzN. Niestety nie obejmowała ona stałej działalności zespołu, w konsekwencji brak jest partnerskiej platformy służącej realizacji Programu, a co za tym idzie skoordynowanych działań na rzecz OzN.
3. **Rekomenduje się powołanie zespołu ds. realizacji PDROzN. Dobrą okazją jest moment ewaluacji Programu oraz nowa perspektywa funduszy europejskich. Należy też w gronie realizatorów zweryfikować założone działania i wskaźniki, m.in. w związku z pandemią, która zachwiała realizacją działań Programu.**
Zespół realizatorów złożonych z tak różnorodnych partnerów jest formą realizacji jednego z zapisanych działań w Programie – **platformy międzysektorowej współpracy na rzecz OzN**. Przedstawiciele zespołu powinni mieć okazje spotykać się minimum raz do roku by przeanalizować osiągnięcia w danym roku sprawozdawczym, wskazać sukcesy i zastanowić się nad ewentualnymi niepowodzeniami w realizacji zadań oraz zaplanować inicjatywy na przyszły rok.
4. **Rekomenduje się weryfikację źródeł finansowania na przyszłe lata realizacji PDROzN, zwłaszcza w zakresie funduszy europejskich w nowej perspektywie**

finansowej. Wskazane jest przeanalizowanie z partnerami PDROzN funduszy nakierowanych na działania związane z deinstytucjonalizacją w przygotowywanym Programie Regionalnym: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 (możliwość finansowania działań wchodzących w skład Priorytetu IV. Tworzenie warunków zapewniających dostęp osób z niepełnosprawnościami do usług medycznych, rehabilitacyjnych oraz terapeutycznych oraz Priorytetu V. Organizowanie środowiskowego wsparcia i pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom).

Z analizy projektu Programu Regionalnego: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027¹ wynika, że część działań zaplanowanych w PDROzN będzie można zrealizować w ramach, m.in.:

Priorytetu IV – Wyższa jakość życia na Mazowszu

Cel szczegółowy 4(iii) wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne. (typ projektów: tworzenie infrastruktury społecznej w ramach deinstytucjonalizacji usług i reintegracji społecznej)

Cel szczegółowy 4(v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowe (typ projektów: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną)

Priorytetu V – Aktywne zawodowo Mazowsze

Cel szczegółowy 4(a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej. (typ projektów: Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przez PUP, w szczególności osób młodych, długotrwale bezrobotnych, z niepełnosprawnością(...)).

Priorytetu VII – Aktywna integracja oraz rozwój usług społecznych i zdrowotnych na Mazowszu

Cel szczegółowy 4(h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz

¹ Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 z 7 września 2021 r., <https://www.funduszedlamazowsza.eu/wp-content/uploads/2021/09/fem-2021-2027.pdf> (data pobrania: 12.12.21)

zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji. (3 typy projektów: → aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym przy zastosowaniu usług aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym, - aktywizacja społeczna i zawodowa w ramach podmiotów integracji społecznej (CIS, KIS, WTZ, ZAZ), → wsparcie przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej)

Cel szczegółowy 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowe. (typów wsparcia: → rozwój usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej na rzecz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, → programy zdrowotne przeciwdziałające wykluczeniu, → wsparcie rozwoju deinstytucjonalizacji i opieki koordynowanej w ochronie zdrowia).

5. Po upływie 6 lat realizacji PDROzN zdezaktualizowały się niektóre dane dotyczące sytuacji osób z niepełnosprawnością i dostępnej im infrastruktury w powiecie.

Rekomenduje się aktualizację danych z diagnozy w obszarach:

1. aktualnych danych nt. liczby i struktury dot. OzN w powiecie wyszkowskim,
2. informacji o liczbie i strukturze OzN i ich rodzin wśród klientów pomocy społecznej oraz o korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej,
3. dostępności infrastruktury pomocy społecznej dla OzN oraz oszacowania zapotrzebowania na miejsca w placówkach różnych typów,
4. zmian na rynku pracy dla OzN w powiecie (m.in. struktury bezrobocia, monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych),
5. systemu wsparcia dla dzieci i młodzieży OzN i ich rodzin,
6. zdrowia i profilaktyki (m.in. dostępnej w powiecie infrastruktury).

Cel: weryfikacja założeń Programu (przede wszystkim działań) pod względem obecnych charakterystyk oraz potrzeb OzN i odpowiadającej im infrastruktury oraz dostępnych form wsparcia.

Trafność Programu w opinii realizatorów działań PDROzN:

6. Jest niemal pełna zgoda realizatorów Programu co do tego, iż jego założenia i realizacja przyczyniają się do zmniejszenia problemów OzN w powiecie wyszkowskim.
7. Wśród wielu wymienianych działań wpływających na poprawę sytuacji OzN wskazywano głównie na działania związane z rehabilitacją społeczną, działalnością kulturalno-sportową, edukacyjną. Podkreśla się zmniejszenie izolacji osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności. Ważna jest rola pomocy finansowej i usługowej (m.in. w znoszeniu barier architektonicznych). Kolejnym ważnym obszarem wpływu działań Programu jest aktywizacja zawodowa i wspieranie zatrudnienia OzN. Dla realizatorów istotne jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnością intelektualną usług w dziennych ośrodkach wsparcia (ŚDS) i dziennych placówkach rehabilitacji społeczno-zawodowej (WTZ);
8. Brak wystarczających finansów oraz innych zasobów jest niestety barierą w bardziej skutecznym działaniu realizatorów Programu na rzecz OzN. Działania, na które najbardziej brakuje środków finansowych to:
 - tworzenie warunków zapewniających dostęp osób z niepełnosprawnościami do usług medycznych, rehabilitacyjnych oraz terapeutycznych,
 - prowadzenie miejsc całodobowego i czasowego pobytu osób z niepełnosprawnością intelektualną,
 - mieszkania chronione wspierane,
 - mieszkania chronione treningowe,
 - ośrodek wczesnej interwencji,
 - organizacja imprez kulturalnych sportowych, turystycznych,
 - wynagrodzenia dla pracowników (brak szczegółowej informacji w jakim zakresie).
9. Do najbardziej deficytowych zasobów pozafinansowych należą według respondentów:
 - brak pracowników,
 - brak wolontariuszy wspierających uspołecznienie mieszkańców,
 - brak infrastruktury,
 - niedostateczna współpraca pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnościami (organizacje, jednostki samorządów) dla stworzenia spójnego systemu wsparcia (brak szczegółowej informacji w jakim zakresie).
10. W opinii realizatorów działań PDROzN, którzy wzięli udział w badaniu, mają oni największy wpływ (poprzez działania organizacji) na:
 - osoby dorosłe i dzieci z niepełnosprawnością intelektualną,
 - rodziny osób z niepełnosprawnością,
 - osoby dorosłe i dzieci z innymi rodzajami niepełnosprawności,

- osoby dorosłe z niepełnosprawnością psychiczną,
 - organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością.
- Najmniej działań w organizacjach, w których pracują respondenci, skierowana jest do osób dorosłych i dzieci z niepełnosprawnością narządu wzroku lub słuchu.

11. Działania cieszące się największym zainteresowaniem odbiorców pomocy zależą od rodzaju i stopnia niepełnosprawności, natomiast realizatorzy działań PDROzN wskazywali przede wszystkim na:

- dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
- pomoc usługową,
- działania opiekuńcze, rehabilitację, terapię,
- udział w Środowiskowym Domu Samopomocy i Warsztatach Terapii Zajęciowej,
- prowadzenie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych i wczesnego wspomaganie rozwoju,
- udział w imprezach sportowych i turystycznych,
- oferty pracy, refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy,
- tworzenie warunków umożliwiających zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w różnych formach aktywności ruchowej,
- wyrównywanie szans w dostępie do edukacji.

12. Najmniejsze zainteresowanie odbiorców pomocy organizacji, w których pracują respondenci dotyczyło działań związanych z:

- likwidacją barier architektonicznych,
- zatrudnieniem wspomaganym,
- tworzeniem spółdzielni socjalnych,
- wspieraniem dostępu osób z niepełnosprawnościami do nowych technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, w tym Internetu,
- dofinansowaniem dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- dofinansowaniem do kultury i sportu,
- tworzeniem dla osób z niepełnosprawnością warunków do uczestniczenia w rynku pracy.

13. Ośmiu realizatorów PDROzN uznała, że nie brakuje żadnych działań w Programie by zmniejszyć problemy osób z niepełnosprawnością lub ich rodzin/środowisk w powiecie wyszkowskim. Jeden respondent uznał, że brak jest działań związanych z „opieką wytchnieniową, centrami opiekuńczo-mieszkalnymi, asystentami osoby niepełnosprawnej, oraz z zatrudnieniem wspomaganego”.

Trafność z perspektywy odbiorców wsparcia – osób z niepełnosprawnością korzystających

z programu „Aktywny samorząd”.

14. Blisko połowa respondentów oceniła, że sytuacja OzN na przestrzeni 6 lat w powiecie wyszkowskim poprawiła się, tyle samo zaznaczyło, że pozostała bez zmian. Tylko 2 osoby zauważyły pogorszenie sytuacji OzN w ostatnich 6 latach.
15. Wśród obszarów, w których nastąpiła poprawa sytuacji, OzN wymieniły następujące:
- Obszar kultury.
 - Obszar kształcenia.
 - Dostęp do sprzętu multimedialnego i szkoleń zawodowych.
 - Dostęp do miejsc parkingowych, podjazdów.
 - Komunikacja.
 - Dofinansowanie do sprzętu elektronicznego.
16. Brak poprawy sytuacji OzN, jak zauważono w badaniu, nie jest charakterystyczny dla powiatu wyszkowskiego tylko dotyczy całego kraju. Jednak wśród argumentów, że sytuacja OzN nie zmieniła się na lepsze, a nawet pogorszyła, respondenci wskazywali na:
- Brak ofert pracy dla osób z orzeczeniem.
 - Brak rehabilitacji.
 - Dezinformację.
 - Biurokrację.
- Niestety w ankiecie nie podano szczegółów na temat tego co oznacza dezinformacja czy biurokracja). Należy też pamiętać, że były to pojedyncze wskazania.
17. Pojawiły się też wypowiedzi świadczące o tym, że procent dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych jest „kroplą w morzu” faktycznych kosztów, które osoby z niepełnosprawnością ruchową muszą ponieść.
18. Wskazano również na niepewność statusu (potwierdzenia) bycia osobą z niepełnosprawnością, cyt.: „Wielu lekarzy zabiera orzeczenia”.
19. Respondentów poproszono o zgłoszenie dodatkowych uwag dotyczących działań, które mogą poprawić sytuację życiową osób z niepełnosprawnością w powiecie wyszkowskim. Były to bardzo różnorodne postulaty, najczęściej pojawiały się jednak **potrzeby związane z większym dostępem do rehabilitacji, darmowej terapii i leczeniem specjalistycznym**. Drugim rodzajem potrzeb były **potrzeby finansowe związane ze zwiększeniem kwot dofinansowań do sprzętu ortopedycznego, protez, wózków elektrycznych czy notatników brajlowskich dla osób niewidzących**. Trzeci wątek dotyczył wciąż istniejącej **potrzeby prowadzenia edukacji społecznej pracodawców i współpracowników OzN, którzy oczekują takiej samej wydajności i**

dyspozycyjności od OzN. Czwarta grupa postulatów dotyczyła działań związanych z rynkiem pracy: poszukiwaniem ofert dla OzN, pośrednictwem pracy, ale i szkoleniami oraz wsparciem doradczym dla OzN pomocnym w znalezieniu odpowiedniego (dopasowanego do możliwości i ograniczeń) stanowiska pracy.

20. Analizując trafność działań Programu warto przytoczyć wypowiedź świadcząca o tym, że nakłady ponoszone na wsparcie OzN przynoszą dużą korzyść nie tylko samym odbiorcom, ale też są opłacalne z punktu widzenia gospodarki kraju, cyt.:

„Dzięki sprzętowi, który kupiłam dzięki temu programowi dostałam pracę w zawodzie. Państwu polskiemu finansowo opłacało się dać mi te pieniądze, gdyż one się po prostu zwróciły się z nadwyżką ponieważ zaczęłam odprowadzać podatki i przestałam pobierać rentę (za wysoki dochód). Więc myślę, że warto inwestować w drogi sprzęt dla osób niewidomych (z innymi niepełnosprawnościami pewnie też - na tym się nie znam), bo to się po prostu opłaca finansowo państwu polskiemu, które dostaje podatki i ma oszczędności z nie wypłacania renty, dzięki czemu ma fundusze, które np. może zainwestować w kolejne osoby niepełnosprawne. Może z tego wyjść pozytywna spirala.”

21. Największą popularnością wśród przebadanych odbiorców wsparcia programu „Aktywny samorząd” cieszyła się pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, jak również pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

22. Połowa respondentów w przeciągu ostatnich 6 lat nie skorzystała ze wsparcia żadnej innej organizacji poza PCPR. Pozostałe osoby zaznaczyły dodatkowo po jednej lub po dwie inne organizacje. W pierwszej kolejności były to organizacje pozarządowe działające na rzecz OzN oraz ośrodki pomocy społecznej.

23. W opinii koordynatora PDROzN, grupy OzN, na które działania Programu mają największy wpływ to:

- Osoby z niepełnosprawnością intelektualną. To dla nich w powiecie jest najlepiej rozwinięta infrastruktura (ŚDS, WTZ, funkcjonuje też ośrodek rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczy, ośrodek szkolno-wychowawczy, przedszkole i szkoła integracyjna).
- Osoby chorujące psychicznie mogą korzystać ze wsparcia w ŚDS dla chorujących psychicznie, istnieje specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, poradnia psychologiczno-pedagogiczna. Niestety w dobie pandemii, widoczny jest wzrost zapotrzebowania na wsparcie psychologiczne i psychoterapeutyczne. Zasoby ludzkie (wykształceni specjaliści w zakresie psychiatrii i psychologii, w tym dziecięcej) są niewystarczające.

Możliwe, że w najbliższym czasie osoby cierpiące na zaburzenia lub choroby

psychiczne powinny być priorytetową grupą, którą należy się „zaopiekować” w następnym okresie wdrażania PDROzN, planując dla niej dodatkowe działania i infrastrukturę wsparcia.

- Osoby z niepełnosprawnością ruchową w okresie realizacji Programu doczekały się dostosowania wielu obiektów użyteczności publicznej. Ponadto osoby z tym typem niepełnosprawności mogą liczyć na dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i ośrodków pomocniczych czy dostosowania samochodu w ramach programu „Aktywny samorząd”.

Skuteczność i efektywność realizacji Programu

24. Część realizatorów PDROzN uznała, że nie udało im się zrealizować wszystkich założonych w programie działań, głównie z powodu braku środków finansowych. Było to:
- zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dofinansowań do rehabilitacji społecznej zgodnie z wszystkimi zgłaszanymi potrzebami wnioskodawców,
 - wspieranie zatrudnienia wspomaganego, zatrudnienia chronionego i podjęcia działań dla utworzenia spółdzielni socjalnej osób prawnych,
 - utworzenie ośrodka wczesnej interwencji.

Szansą na realizację działań związanych z ww. infrastrukturą są środki w nowej perspektywie Programu Regionalnego: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027. Rekomenduje się przystąpienie do działań związanych z absorpcją funduszy, które będą dostępne w 2022 r. W tym celu powinno się podjąć prace w zespole ds. realizacji PDROzN w celu zaplanowania systemowych, skoordynowanych działań. Jako pierwszy krok rekomenduje się zaktualizowanie danych z diagnozy Programu, tak by mieć „obraz” aktualnej sytuacji i potrzeb OzN w powiecie wyszkowskim.

25. W opinii koordynatora PDROzN od samego początku realizacji Programu realizatorzy borykają się z brakiem środków finansowych na realizację działań. PDROzN nie ma swojego budżetu, a działania realizowane są z budżetów jednostek realizujących poszczególne działania.
26. W latach 2019-2020 nastąpił znaczny wzrost środków finansowy na realizację działań na rzecz OzN. Pozwoliło to między innymi na zwiększenie dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Wciąż jednak potrzeby przewyższają zasoby finansowe pozostające w dyspozycji realizatorów.

27. W ocenie koordynatora Programu, efektywność realizacji działań jest bardzo wysoka. Duża część zadań jest zlecona organizacjom pozarządowym, które angażują swoje dodatkowe środki i pracę wolontariuszy.
28. Na pytanie, czy brakuje zasobów pozafinansowych (np. czasu, zasobów ludzkich infrastruktury) by realizować działania PDROzN skuteczniej, koordynator Programu wskazał przede wszystkim na brak specjalistów w zakresie psychologii dziecięcej oraz psychiatrii klinicznej.
29. W zakresie infrastruktury brakuje mieszkań chronionych. W powiecie brakuje też zakładów aktywności zawodowej i spółdzielni socjalnych tworzących miejsca pracy dla OzN. Będą natomiast tworzone mieszkania treningowe.
30. Niektóre działania zostały zaplanowane pomimo dotychczasowego braku środków na ich realizację. Chodziło o zapewnienie zapisów, które będą podstawą ubiegania się o środki finansowe w przyszłości (np. centra mieszkaniowe, rodzinne domy opieki).

Wnioski z analizy rocznych sprawozdań z wdrażania Programu w latach 2016-2020 w zakresie realizacji założonych priorytetów i osiągnięcia wskaźników.

31. Analiza stopnia realizacji działań założonych w Programie wskazuje, że zdecydowana większość zadań jest realizowana. Kłopotów naturą w pewnych przypadkach brak danych dot. wybranych działań w rocznych sprawozdaniach w zakresie wartości wskaźników (dla wybranych lat). Sytuacja taka ma miejsce w danych dotyczących zapisów ujętych w:

Priorytet I, Cel I:

- Działanie 4. Tworzenie warunków umożliwiających zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w różnych formach aktywności sportowej (częściowe wskaźniki podano w latach 2016 – 2018).
- Działanie 6. Wspieranie aktywności i samoorganizacji środowisk działających na rzecz osób niepełnosprawnych (z informacji poza sprawozdaniem wynika, że działanie jest realizowane, ale nie podawano wartości wskaźników do sprawozdań).

Priorytet II, Cel II:

- Działanie 1. Prowadzenie doradztwa metodycznego oraz szkoleń dla dyrektorów, nauczycieli, specjalistów z przedszkoli i szkół (ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych) oraz innych placówek oświatowych pracujących z uczniami niepełnosprawnymi (podano za 2019r. i 2020 r., brak danych za lata 2016-2018)

- Działanie 3. Zapewnienie dzieciom o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym niepełnosprawnym, miejsc w wyszkowskich placówkach oświatowych (wskaźniki podano częściowo).

Priorytet II, Cel III:

- Działanie 1. Prowadzenie kształcenia ustawicznego dla różnych grup osób z niepełnościami (podano za 2019r. i 2020 r., brak danych za lata 2016-2018).

Priorytet III, Cel II

- Działanie 4. Wspieranie zatrudnienia wspomaganego, zatrudnienia chronionego i podjęcie działań dla utworzenia spółdzielni socjalnej osób prawnych (działania nie realizowano).

Priorytet IV, cel I

- Działanie 2. Prowadzenie badań przesiewowych, umożliwiających rozpoznanie i leczenie wielu chorób, jeszcze w okresie życia płodowego (działanie było realizowane w obrębie badań noworodków, nie było działań w zakresie życia płodowego).
- Działanie 5. Prowadzenie programów profilaktycznych dla mieszkańców pozwalających na wykrycie we wczesnym stadium zaburzeń rozwojowych i wielu chorób (onkologicznych, wzroku, słuchu, narządu ruchu, neurologicznych itp.) (podawane były dane w stosunku do wybranych chorób, głównie dot. liczby kobiet objętych profilaktycznym badaniem raka szyjki macicy i raka piersi).

Priorytet IV, Cel III

- Działanie 5. Zapewnienie możliwości dofinansowania organizacjom pozarządowym sportu, kultury, rekreacji i turystyki (wskaźniki wykazane w Priorytecie I, Cel I)

Priorytet IV, Cel IV:

- Działanie 2. Rozszerzenie zakresu świadczonych usług specjalistycznych przez istniejące jednostki poradnictwa specjalistycznego oraz organizacje społeczne i inne podmioty niepubliczne (podano dane tylko za 2020r.)
- Działanie 3. Tworzenie punktów konsultacyjnych dla osób z niepełnościami i ich rodzin.

Priorytet IV, Cel V

- Działanie 3. Tworzenie warunków do powstania rodzinnych domów pomocy społecznej (działanie nie było realizowane).
- Działanie 4. Rozszerzenie współpracy placówek całodobowego pobytu z samorządami gminnymi i ośrodkami pomocy społecznej celem pełnego obłożenia miejsc w DPS (działanie nie było uwzględniane w sprawozdaniach).

Priorytet V, cel I

- Działanie 2. Rozwój usług asystenckich dla osób niepełnosprawnych (lektora, przewodnika osoby niewidomej, tłumacza języka migowego dla osób głuchoniemych) (działanie nie było uwzględniane w sprawozdaniach).

Priorytet V, Cel II

- Działanie 3. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury, wyposażenia oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kształcenia ustawicznego kadry zgodnie

z wymaganymi standardami prowadzenia placówek wsparcia dziennego (z informacji poza sprawozdaniem wynika, że to działanie prowadzone jest na bieżąco).

Priorytet V, Cel III

- Działanie 1. Tworzenie sieci mieszkań wspomaganych, chronionych, w tym treningowych, małych domów rodzinnych (z informacji pozyskanych poza sprawozdaniem wynika, że to działanie nie mogło być realizowane).

Priorytet VI, Cel II

- Działanie 2. Modernizowanie infrastruktury publicznego transportu zbiorowego z uwzględnieniem potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności (z informacji pozyskanych poza sprawozdaniem wynika, że to działanie nie mogło być realizowane).
- Działanie 3. Świadczenie specjalistycznych usług przewozowych dla osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami (z informacji pozyskanych poza sprawozdaniem wynika, że to działanie nie mogło być realizowane).
- Działanie 4. Przygotowanie przewoźników do świadczenia usług transportowych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności (z informacji pozyskanych poza sprawozdaniem wynika, że to działanie nie mogło być realizowane).

Szczegółowe informacje nt. tego, jakie wskaźniki w danych działaniach nie były uzupełniane lub w jakich latach nie zostały podane przez realizatorów w sprawozdaniach znajdują się w Rozdziale pn. Stopień realizacji celów i rezultatów Programu.

Wskaźniki

- A. Obecnie w PDROzN występuje konieczność monitorowania 85 wskaźników, co w opinii ewaluatora jest zbyt dużą liczbą. Warto ponownie zidentyfikować kluczowe wskaźniki rezultatów i produktów, czyli takie, które są trafne (mierzą to, co rzeczywiście chcemy zmierzyć i co wskazuje na efekt działań).**
- B. W pierwszej kolejności rekomenduję analizę wskaźników w działaniach wskazanych powyżej (czyli tych, które nie są regularnie monitorowane) i ocenę możliwość ich gromadzenia przez realizatorów.**
- C. Należy ponownie zweryfikować, jakie dane są dostępne u realizatorów działań (np. gromadzą je na potrzeby własnej sprawozdawczości) lub łatwe w pozyskaniu. Rekomenduję pozostawienie wskaźników lub modyfikację wskaźników w oparciu o te dane, które są w dyspozycji organizacji. Wskaźniki, które muszą być dodatkowo pozyskiwane specjalnie do rocznych sprawozdań z realizacji PDROzN powinny być tylko wskaźnikami kluczowymi dla oceny realizacji działań.**
- D. W następnych latach należy zadbać o kompletną i precyzyjną sprawozdawczość w zakresie ustalonych wskaźników przez wszystkie podmioty realizujące działania Programu. Uzyskanie kompletnych danych pozwoli w przyszłości sprawnie monitorować realizację założeń Programu.**

Działania

Zespół ds. realizacji PDROzN powinien podjąć się również weryfikacji działań pod kątem możliwości ich realizacji do 2025r. Przykładowo, niektóre działania w Priorytecie VI dotyczące transportu zbiorowego, wydają się być poza zasięgiem oddziaływania koordynatora i realizatorów działań PDROzN.

III. Założenia Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszowskim na lata 2016-2025.

Przesłankę do opracowania Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszowskim (zwany dalej Programem) stanowiły zapisy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych². Art. 35a. ust 1 pkt. 1 ww. Ustawy stanowi, że: „Do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: a) rehabilitacji społecznej, b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania, c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych”.

Na jej podstawie Samorząd Powiatu Wyszowskiego opracował i realizuje, a także poddaje ewaluacji powiatowe programy działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej, zatrudniania i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Program powinien być zgodny z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych (SRPS), która to strategia powinna być z kolei powiązana z założeniami strategii rozwoju powiatu (SRP).

Misja Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszowskim na lata 2016-2025:

Powiat Wyszowski miejscem zapewniającym warunki osobom z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinom do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, równy dostęp do informacji, edukacji, rynku pracy, ochrony zdrowia i infrastruktury publicznej, a także popieranie poszanowania ich przyrodzonej godności i autonomii³.

Podwalinami dla Programu są następujące wartości:

1. Respektowanie prawa osób z niepełnosprawnościami do samostanowienia

oraz **aktywnego i godnego życia**, czyli prawa do samostanowienia, aktywnego i godnego życia, w tym do korzystania z praw i wywiązywania się z obowiązków ustanowionych dla wszystkich obywateli.

2. Wyrównywanie szans, czyli dostarczania usług społecznych w taki sposób, aby były powszechnie dostępne i to na wszystkich poziomach - podejmowania decyzji, projektowania rozwiązań, ich wdrażania i ewaluacji. Usługi wspierające należy natomiast rozwijać w kierunku umożliwienia

² Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 z późn. zm.

³ Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszowskim na lata 2016-2025, str. 9

osobom z niepełnosprawnościami prowadzenia niezależnego życia.

3. **Interdyscyplinarność działań na rzecz osób niepełnosprawnych**, czyli współpraca jednostek organizacyjnych i wydziałów Starostwa i Gmin z terenu powiatu wyszkowskiego, zarządzających wieloma różnymi obszarami funkcjonowania mieszkańców – od zdrowia oraz pomocy i polityki społecznej przez edukację, sport, kulturę po mieszkalnictwo, infrastrukturę i architekturę.

4. **Współpraca z III sektorem**, czyli stosowanie zasad współpracy finansowej i pozafinansowej z organizacjami pozarządowymi, w tym powierzanie i wspieranie wykonywania zadań publicznych oraz uspołecznienie procesu monitorowania realizacji i aktualizowania Programu z partnerami społecznymi.

Struktura celów Programu oparta została na 6 obszarach. Każdy z obszarów wzajemnie się uzupełnia i tworzy spójną misję.

Źródło: Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszkokskim, s. 53

Priorytet I.

Wykorzystywanie wiedzy na rzecz poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnościami i ich

rodzin
<p>Cel 1. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb, praw oraz potencjału osób z niepełnosprawnościami.</p>
<p>Działania skupiają się na organizacji wydarzeń edukacyjnych (konferencje, szkolenia), kulturalnych i promocyjnych dot. problematyki zw. z niepełnosprawnością</p>
<p>Cel 2. Tworzenie systemu informacyjnego o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin.</p>
<p>Działania zmierzające do zapewnienia aktualnej, scentralizowanej (zebranej od szeregu instytucji) i łatwo dostępnej informacji o pełnej ofercie usług dla OzN i ich rodzin, również poprzez zmniejszenie wykluczenia cyfrowego OzN.</p>
<p>Priorytet II Wyrównywanie szans w zakresie dostępu do edukacji</p>
<p>Cel 1. Rozszerzanie usług świadczonych w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i jego rodziny.</p>
<p>Działania związane z prowadzeniem działalności oraz upowszechnianiem oferty placówek realizujących wczesne wspomaganie rozwoju dzieci.</p>
<p>Cel 2. Zapewnianie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do wszystkich form i szczebli edukacji.</p>
<p>Działania zmierzające do zwiększenia dostępu do miejsc w placówkach, dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz kształcenie kadry (wszystkich szczebli) w placówkach pracujących z uczniami niepełnosprawnymi.</p>
<p>Cel 3. Wspieranie edukacji ustawicznej osób niepełnosprawnych</p>
<p>Działania z zakresu organizacji kształcenia ustawicznego dla OzN</p>
<p>Priorytet III. Tworzenie dla osób z niepełnosprawnością warunków do uczestniczenia w rynku pracy.</p>

<p>Cel 1.</p> <p>Działania prowadzące do uzyskania zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością</p>
<p>Działania zmierzające do ułatwienia podjęcia zatrudnienia OzN (poradnictwo, pośrednictwo pracy, gromadzenie danych o miejscach pracy i tworzenie PES jako przejściowych i docelowych miejsc pracy.</p>
<p>Cel 2.</p> <p>Wspieranie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością wchodzących lub powracających na rynek pracy.</p>
<p>Działania na rzecz OzN polegające na udzielaniu wsparcia finansowego (z PFRON, Funduszu pracy, środków unijnych), wspieraniu pracodawców tworzących miejsca pracy dla OzN (refundacje poniesionych kosztów zatrudnienia) oraz rozwój zatrudnienia wspieranego i chronionego.</p>
<p>Cel 3.</p> <p>Współpraca z podmiotami zajmującymi się aktywizacją zawodową osób z niepełnosprawnością.</p>
<p>Działania (kontynuacja) związane z wymianą informacji pomiędzy instytucjami rynku pracy, ośrodkami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami pracodawców</p>
<p>Priorytet IV.</p> <p>Tworzenie warunków zapewniających dostęp osób z niepełnosprawnościami do usług medycznych, rehabilitacyjnych oraz terapeutycznych.</p>
<p>Cel 1.</p> <p>Upowszechnienie edukacji zdrowotnej, zwiększenie działań profilaktycznych</p>
<p>Rozwój edukacji, wczesnej diagnostyki, utworzenie ośrodka wczesnej interwencji, prowadzenie programów profilaktyki zdrowotnej.</p>
<p>Cel 2.</p> <p>Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług medycznych.</p>
<p>Poprawa bazy infrastrukturalnej oraz wyposażenia obiektów służących rehabilitacji leczniczej, podnoszenie standardów świadczenia usług.</p>
<p>Cel 3.</p> <p>Zwiększenie dostępu do rehabilitacji społecznej.</p>
<p>Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej (m.in. dofinansowanie udziału w turnusach rehabilitacyjnych, zakup sprzętu ortopedycznego, likwidacja barier architektonicznych).</p>

<p>Cel 4.</p> <p>Tworzenie warunków do rozwoju usług poradnictwa specjalistycznego.</p>
<p>Działania zmierzające do zwiększenia dostępu do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, w tym utworzenia wyodrębnionej jednostki poradnictwa specjalistycznego i terapii rodzinnej</p>
<p>Cel 5.</p> <p>Tworzenie warunków do podnoszenia standardów usług świadczonych przez placówki pomocy społecznej całodobowego pobytu.</p>
<p>Działania zmierzające do przekształcania i łączenia placówek różnego typu np. DPS z ZOL-ami lub Dziennymi Domami Pobytu dla Seniorów, tworzenie warunków do powstania rodzinnych domów pomocy społecznej (deinstytucjonalizacja) oraz utrzymania standardów w istniejących placówkach.</p>
<p>Priorytet V.</p> <p>Organizowanie środowiskowego wsparcia i pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.</p>
<p>Cel 1.</p> <p>Rozwijanie usług wspierających.</p>
<p>Rozwój usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w każdej gminie powiatu wyszkowskiego oraz usług asystenckich.</p>
<p>Cel 2.</p> <p>Rozwijanie różnorodnych form dziennych ośrodków wsparcia.</p>
<p>Zapewnienie dostępu do środowiskowych domów samopomocy, klubów samopomocy dla osób niepełnosprawnych, domów dziennego pobytu, klubów seniora oraz zorganizowanie miejsc okresowego całodobowego pobytu w ośrodkach wsparcia i w domach pomocy społecznej. Podnoszenie kwalifikacji kadry ośrodków.</p>
<p>Cel 3.</p> <p>Wspieranie różnorodnych form mieszkalnictwa.</p>
<p>Tworzenie sieci mieszkań wspomaganych, chronionych, w tym treningowych, małych domów rodzinnych.</p>
<p>Cel 4.</p> <p>Wspieranie wspólnotowych oddolnych inicjatyw społecznych.</p>
<p>Wsparcie organizacyjne (pozafinansowe) oddolnych inicjatyw na rzecz OzN, współpraca przy inicjatywach wspólnotowych</p>

<p>Priorytet VI. Planowanie i rozwój infrastruktury powiatu z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnościami.</p>
<p>Cel 1. Uniwersalne planowanie infrastruktury powiatu</p>
<p>Likwidacja barier w obiektach użyteczności publicznej w zakresie umożliwienia OzN poruszania się i komunikowania.</p>
<p>Cel 2. Dostosowanie usług przewozowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p>
<p>Likwidacja barier transportowych, modernizacja infrastruktury transportu publicznego. Świadczenie specjalistycznych usług przewozowych dla osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami. Przygotowanie przewoźników do świadczenia usług transportowych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.</p>

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych

Rada jest organem opiniodawczo-doradczym powoływanym przez Starostę na okres 4 lat. Powołana została spośród przedstawicieli organizacji pozarządowych, fundacji i stowarzyszeń oraz jednostek samorządu terytorialnego (powiatu i gmin) funkcjonujących na terenie powiatu wyszkowskiego.

Do zakresu działania Powiatowej Rady należy:

- 1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych;
- 2) opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 3) ocena realizacji programów;
- 4) opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych⁴.

IV. Zgodność zapisów Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszkowskim na lata 2016-2025 z powiatowymi strategiami.

IV. 1 „Strategia Rozwoju Powiatu Wyszkowskiego do roku 2025”

Strategia Rozwoju Powiatu (SRP) przedstawia koncepcję funkcjonowania powiatu w dłuższym okresie, w przypadku powiatu wyszkowskiego – 10 lat. SRP powinna zawierać główne cele rozwojowe, środki prowadzące do ich realizacji, a także sposoby i reguły zachowania podmiotów

⁴ ibidem, s. 29

zaangażowanych w jej realizację. Strategia Rozwoju Powiatu jest nadrzędnym dokumentem, zarówno dla innych powiatowych strategii, w tym Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, jak i Programów, w tym PDRON.

MISJA ROZWOJU POWIATU WYSZKOWSKIEGO:

Efektywne wykorzystanie potencjału społeczno - gospodarczego, walorów przyrodniczych regionu oraz skuteczna współpraca samorządowa wsparta kreatywnością społeczną, przy jednoczesnym zachowaniu zrównoważonego rozwoju regionu to podstawa do poprawy jakości życia mieszkańców Powiatu Wyszковского.

WIZJA ROZWOJU POWIATU WYSZKOWSKIEGO:

Powiat Wyszковский – region spójny terytorialnie, konkurencyjny i innowacyjny pod względem gospodarczym, zapewniający odpowiednie warunki do rozwoju społeczno-ekonomiczno - zawodowego jego mieszkańców i zmniejszenie dysproporcji w województwie mazowiecki.

Jak zapewniają twórcy Strategii Rozwoju Powiatu Wyszковского "Cele strategiczne zostały wyznaczone przy zachowaniu pełnej komplementarności i spójności ze „Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030. Innowacyjne Mazowsze” oraz Strategią Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy i dokumentami strategicznym na poziomie regionalnym, które stanowiły podstawę do skonstruowania polityki rozwojowej Powiatu Wyszковского do 2025 roku.”

Struktura celów strategicznych oparta została na 5 obszarach:

1. Przestrzeń i transport
2. Środowisko i energetyka
3. Społeczeństwo
4. Gospodarka
5. Kultura i turystyka.

Cele Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością w Powiecie Wyszkowym na lata 2016-2025 wpisują się w następujące cele Strategii Rozwoju Powiatu Wyszковского:

Cel strategiczny nr 2: „Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i społecznej oraz jakości świadczonych usług poprzez poprawę bazy infrastrukturalnej, rozwój promocji i profilaktyki zdrowotnej, programy kompleksowej aktywizacji dzieci, młodzieży, osób dorosłych, seniorów, niepełnosprawnych oraz wykluczonych społecznie.”

Wybrane cele operacyjne Strategii Rozwoju Powiatu Wyszковского (według numeracji obowiązującej w dokumencie SRPW) , w które wpisują się priorytety i cele PDROzN :

1. Dostosowanie publicznej infrastruktury ochrony zdrowia (Szpitala Powiatowego w Wyszkanie) do wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia w celu zapewnienia kompleksowej i wysokiej jakości opieki medycznej dla mieszkańców Powiatu i jednostek ościennych.
3. Poprawa jakości oraz dostępności do usług medycznych poprzez poprawę bazy infrastrukturalnej

oraz wyposażenia placówek zdrowotnych.

4. Rozwój e-usług publicznych w sektorze ochrony zdrowia.
5. Systematycznie dostosowywanie bazy społecznej oraz zakresu usług opiekuńczo-wychowawczo-społecznych do zmieniających się trendów demograficznych, w tym utworzenie ośrodków wsparcia (m.in. Domu Dziennego Pobytu dla Seniorów).
6. Poprawa bazy sprzętowej niepublicznych placówek ochrony zdrowia w zakresie ginekologii i położnictwa w celu zwiększenia dostępności i jakości świadczonych usług.
7. Zwiększenie dostępności do podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej.
8. Efektywne wdrażanie profilaktyki i promocji zdrowia wśród dzieci, młodzieży oraz mieszkańców.
9. Rozwój programów profilaktycznych w odniesieniu do aktualnych trendów epidemiologicznych oraz problemów cywilizacyjnych związanych z uzależnieniami, otyłością, narkotykami, nadużywaniem alkoholu, depresją.
10. Rozwój programów profilaktycznych skierowanych do matek i dzieci w okresie okołoporodowym-opieka prenatalna.
11. Poprawa efektywności i skuteczności działania systemu ratownictwa medycznego w Powiecie Wyszowskim.
12. Zwiększenie dostępności do świadczeń z zakresu rehabilitacji kardiologicznej i ruchowej.
13. Poprawa dostępności do ambulatoryjnej opieki medycznej w dziedzinie endokrynologii okulistyki, rehabilitacji, urologii, psychiatrii w tym dziecięcej.
14. Zwiększenie dostępności do: usług rehabilitacyjnych, opieki psychologicznej dla dzieci i osób dorosłych, do świadczeń logopedycznych dla osób dorosłych i dzieci, specjalistycznej diagnostyki, wczesnej rehabilitacji wad wrodzonych oraz stymulowania sensoryczno-motorycznego noworodków.
15. Poprawa dostępności do specjalistycznych badań diagnostycznych;
16. Rozwój systemowego wsparcia w zakresie rozwoju kompetencji zawodowych i aktywizacji osób bezrobotnych.
17. Aktywizacja osób wykluczonych społecznie, głównie w obszarze społeczno- ekonomicznym.
19. Rozwój i wsparcie ekonomii społecznej jako czynnika aktywizującego mieszkańców, a w szczególności seniorów i osoby niepełnosprawne.
21. Rozwój aktywizacji społeczno-zawodowej grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w tym wychowanków pieczy zastępczej, osób niepełnosprawnych oraz dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych ubóstwem.
22. Rozwój aktywizacji społeczno - zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; seniorów, osób niepełnosprawnych.
24. zapewnienie dostępności do mieszkań chronionych dla wychowanków pieczy zastępczej oraz osób niepełnosprawnych;
26. Rozwój ośrodków interwencji kryzysowej oraz wsparcia dla ofiar przemocy.
29. Rozwój podmiotów ekonomii społecznej tj. utworzenie zakładu aktywności zawodowej, spółdzielni socjalnych osób prawnych, CIS, KIS itp.

Dodatkowo, można znaleźć powiązania założeń PDRON z wybranymi celami operacyjnymi zawartymi w celu strategicznym 3: **„Wzrost konkurencyjności regionu poprzez zintegrowane działania związane z rozwojem i efektywnym wykorzystaniem potencjału obszaru do rozwoju przedsiębiorczości, rolnictwa, budowania wykwalifikowanych zasobów pracy oraz dywersyfikacji lokalnych działalności gospodarczych oraz wdrażaniu innowacyjnych technologii.”**

Wybrane cele operacyjne (według numeracji obowiązującej w dokumencie SRPW) powiązane z założeniami PDRON:

2. Tworzenie nowych miejsc pracy.
3. Zmniejszenie poziomu bezrobocia.
4. Poprawa efektywności systemu redukcji stopy bezrobocia poprzez budowę innowacyjnego i efektywnego modelu współpracy służb zatrudnienia i służb pomocy społecznej.
12. Zwiększenie dostępności do programów szkoleń oraz programów aktywizacji społeczno-zawodowej dla osób bezrobotnych.
13. Efektywne budowanie kluczowych kompetencji zasobów pracy w powiązaniu z potrzebami przedsiębiorców jak i rynku pracy na obszarze OMW.
19. Systemowe wsparcie prawne, dotacyjne i pożyczkowe dla osób zakładających działalność gospodarczą oraz działających przedsiębiorców.
23. Rozwój spółdzielni socjalnych przez osoby prawne.
24. Podniesienie efektywności współpracy w obszarze pracodawca- bezrobotny.

Założenia PDRON wpisują się też w cel strategiczny 5: „Zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju edukacji i sportu oraz kluczowych kompetencji i umiejętności społeczeństwa w celu budowania nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i doświadczeniu.”

Wybrane cele operacyjne (według numeracji obowiązującej w dokumencie SRPW) powiązane z założeniami PDRON:

5. Podniesienie kluczowych kompetencji u dzieci i młodzieży, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy oraz rozwój indywidualnego podejścia do uczenia, szczególnie wśród osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
6. Podniesienie i wzmacnianie kompetencji kadry dydaktycznej.
7. Wsparcie rozwoju zawodowego nauczycieli, w tym rozwijanie umiejętności korzystania z nowych technologii i nowoczesnych pomocy dydaktycznych.
11. Kształtowanie nowych form aktywizacji edukacyjnej dzieci i młodzieży.
14. Rozwój nowoczesnego szkolnictwa zawodowego w celu dostosowania do potrzeb rynku pracy oraz przedsiębiorców.
19. Podniesienie efektywności systemu edukacji ustawicznej dla dorosłych osób niepełnosprawnych.
24. Wyrównywanie szans edukacyjnych oraz ograniczenie nierówności wśród uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych w tym grup zdefaworyzowanych tj. wychowanków pieczy zastępczej i osób niepełnosprawnych oraz uczniów z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

IV. 2 „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wyszowskim na lata 2016-2025”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych (SRPS) jest dokumentem umożliwiającym kreowanie skutecznej polityki społecznej w województwie, powiecie czy gminie. Jest dokumentem nadrzędnym w stosunku do PDRON i wytycza strategiczne i operacyjne cele, w które powinien wpisywać się Program Działań na Rzecz OzN.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wyszowskim na lata 2016-2025 wizja i misja powiatu wyszkowskiego w obszarze rozwiązywania problemów społecznych brzmią następująco:

WIZJA: Powiat Wyszowski miejscem bezpiecznym i pomocnym dla mieszkańców, oferującym szeroki wachlarz usług socjalnych i zdrowotnych.

MISJA: Wspólne działanie i zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w celu podniesienia jakości życia społeczności Powiatu Wyszowskiego.

A zatem położony został nacisk na to, że powiat wyszkowski ma być miejscem wysokiej jakości życia: bezpiecznym, pomocnym, oferującym szerokie wsparcie mieszkańcom. Cele i działania PDRON wpisują się w takie podejście do kształtowania rozwoju powiatu w obszarze polityki społecznej.

Wszystkie cele strategiczne i operacyjne PDRON są zgodne z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych tyle, że obejmują nieco węższą grupę osób (OzN i ich otoczenie).

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wyszowskim na lata 2016-2025:

Cel strategiczny 1: Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa społecznego:
Cel operacyjny 1: Podejmowanie działań dotyczących wsparcia osób potrzebujących, w trudnej sytuacji materialnej
Cel operacyjny 2: Zapobieganie wykluczeniu społecznemu
Cel operacyjny 3: Rozwijanie powiatowego systemu pomocy rodzinie i dziecku
Cel operacyjny 4: Podnoszenie kwalifikacji i liczebności pracowników pomocy społecznej
Cel operacyjny 5: Podniesienie poziomu usług pomocy instytucjonalnej
Cel operacyjny 6: Podniesienie poziomu usług pomocy środowiskowej
Cel operacyjny 7: Aktywizacja społeczna i zawodowa grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
Cel operacyjny 8: Poprawa bezpieczeństwa publicznego mieszkańców Powiatu

Cel strategiczny 2: Zwiększenie jakości oraz dostępności systemu ochrony zdrowia w powiecie
Cel operacyjny 1: Usprawnienie diagnostyki wśród osób zagrożonych chorobami
Cel operacyjny 2: Promocja wiedzy o uzależnieniach
Cel operacyjny 3: Podniesienie jakości świadczonych usług medycznych
Cel operacyjny 4: Zmniejszenie spożycia alkoholu i innych używek

Cel strategiczny 3: Zmniejszenie poziomu bezrobocia oraz aktywizacja gospodarcza społeczeństwa
Cel operacyjny 1: Wspieranie osób poszukujących pracy
Cel operacyjny 2: Podniesienie stopnia świadomości dotyczącej możliwości na rynku pracy
Cel operacyjny 3: Niwelowanie skutków zjawiska bezrobocia długotrwałego oraz zjawiska

dziedziczenia bezrobocia
Cel operacyjny 4: Podniesienie poziomu aktywizacji zawodowej osób pobierających świadczenia społeczne
Cel operacyjny 5: Przyciągnięcie inwestora zewnętrznego
Cel operacyjny 6: Wspieranie osób prowadzących oraz zakładających działalność gospodarczą
Cel operacyjny 7: Aktywizacja społeczno-zawodowa osób starszych i niepełnosprawnych
Cel operacyjny 8: Rozwijanie środowiskowych form wsparcia osób w wieku poprodukcyjnym

V. Stopień realizacji celów i rezultatów Programu. Analiza rocznych sprawozdań.

W systemie monitorowania realizacji PDRON został zaplanowany szeroki wachlarz wskaźników, które były rokrocznie „zbierane” od dużego grona partnerów – realizatorów działań na rzecz OzN i ich otoczenia. Na tej podstawie PCPR scalał dane dotyczące realizacji zaplanowanych działań i opracowywał roczne sprawozdania z realizacji PDRON.

Szczegółowej analizie poddano 5 sprawozdań z lat 2016 – 2020. Poniżej przedstawione zostaną najważniejsze wnioski dotyczące realizacji działań (poprzez stopień osiągnięcia wskaźników) wraz z ewentualnymi rekomendacjami metodologicznymi, dotyczącymi np. doprecyzowania nazw wskaźników lub ich usunięcia (gdyż np. powielają się z innymi wskaźnikami).

Priorytet I. Wykorzystywanie wiedzy na rzecz poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

Cel 1. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb, praw oraz potencjału osób z niepełnosprawnościami.

Działanie 1: Organizowanie konferencji, seminariów, happeningów itp. mających na celu podnoszenie społecznej świadomości dotyczącej problematyki niepełnosprawności.

Nazwa wskaźnika:

Liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych nt. problematyki niepełnosprawności.

1. Działanie jest z roku na rok rozwijane, wskaźnik bazowy (w 2014 r.) wynosił 1 *spotkanie informacyjne nt. problematyki niepełnosprawności*; w latach 2016 -2017 odbywały się po 3 tego typu spotkania, w 2018-2019r. już po 5 wydarzeń, natomiast w 2020r. aż 13.
2. Kwoty podane w sprawozdaniu na realizację tego działania wzrastały z roku na rok - z 2870 zł. w 2016 do 42.682 zł. w 2020r. Poza podanymi w sprawozdaniach kwotami, działania były finansowane w ramach posiadanych budżetów realizatorów.

3. Realizatorami były głównie: PSOUU Koło w Wyszkowie (wszystkie lata), Stowarzyszenie Rodzin Dzieci z Zaburzeniami Rozwoju „Bądźmy w Kontakcie” w Lucynowie (4 lata), PZN Koło w Wyszkowie (2 lata).

Działanie 2. Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach dla osób pełnosprawnych kształtujących świadomość i właściwe postawy wobec osób z niepełno sprawnościami.

Nazwa wskaźnika:

Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych (pogadanki, warsztaty, marsze, spotkania i inne).

1. Wskaźnik bazowy wynosił 3 spotkania w 2014r., natomiast ze sprawozdań wynika, że był realizowany w latach 2016-2018 w stopniu wyższym (4-8 działania edukacyjne); w 2019 r. zrealizowano 2 wydarzenia dla 180 uczniów (podano przydatną daną dot. liczby odbiorców działania). W 2020 r. brak jest danych dot. realizacji działania.
2. Działanie było finansowane ze środków własnych realizatorów, którymi byli: PSOUU Koło w Wyszkowie (WTZ, ŚDS) oraz Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna.

Działanie 3. Promowanie i prezentacja twórczości artystycznej i kulturalnej osób niepełnosprawnych.

Nazwa wskaźnika: Liczba działań promujących i prezentujących twórczość artystyczną i kulturalną osób z niepełnosprawnościami.

1. Wartość bazowa wskaźnika w 2014 r. wynosiła 47; w porównaniu z nią w latach 2016-2020 odbywało się od 5-20 wydarzeń rocznie; najwięcej (20) w 2018r., najmniej (5) w 2017 r.
2. Budżet na to działanie wynosił od 5.000 w 2020 r. do 15.000 w 2019. Warto zauważyć, że w 2018 r. kiedy zorganizowano najwięcej wydarzeń budżet wynosił 9.000zł. Poza podanymi w sprawozdaniach kwotami, działania były finansowane ze środków własnych realizatorów.
3. Głównymi realizatorami działania były domy pomocy społecznej (DPS Fiszor, DPS Niegów, DPS Niegów, DPS w Brańszczyku) oraz w niektórych latach: ZSS w Brańszczyku, Stowarzyszenie Promyk SOSW w Wyszkowie, WOK „Hutnik”, Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym – „Dla Jednego Uśmiechu” w Brańszczyku.

Działanie 4. Tworzenie warunków umożliwiających zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w różnych formach aktywności sportowej.

Nazwa wskaźnika:

Liczba osób niepełnosprawnych w organizowanych przez Powiat Wyszkowski zawodach sportowych.

1. W każdym roku sprawozdawczym podana została liczba wydarzeń sportowych, **niestety, nie we wszystkich latach podmioty sprawozdające podały liczbę uczestników (a to jest główny wskaźnik)**. I tak w 2016r. nie podano w ogóle informacji o OzN uczestniczących w 5 imprezach sportowych, w 2017 i 2018 podano wartości wskaźnika w niektórych imprezach.
2. Najwięcej uczestników objęto działaniami w 2019r. – 466 OzN, w 2018 r. dla 5 wydarzeń podano liczbę uczestników tylko 1 – wynosiła ona 80 osób, w 2017r. podano liczbę uczestników 3 z 6 wydarzeń (156 os.).
3. Wydatki podawane w sprawozdaniach na to działanie oscylowały w granicach 35-65 tys. Wyjątkiem był rok 2020, w którym wydatkowano na to działanie 5.000 zł. (należy pamiętać,

że trwała w tym czasie pandemia). Poza podanymi w sprawozdaniach kwotami, działania były finansowane ze środków własnych realizatorów.

Działanie 5. Organizowanie imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych, w tym integracyjnych.

Nazwa wskaźnika: Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych oraz integracyjnych.

1. Wartość wskaźnika w 2014r. wynosiła 119 imprez o szerokim charakterze – od kultury przez sport na integracji kończąc. Dla poszczególnych lat wartości wskaźnika były bardzo różne, najwięcej wydarzeń (186) odbyło się w 2019r.
2. Warto zauważyć, że w 2016 r. wyasygnowano największy budżet na organizację ww. imprez (100 858 zł.), a wskaźnik podany w sprawozdaniu za ten rok jest najniższy. Kwoty przeznaczane na omawiane działania były bardzo zróżnicowane w zależności od roku. Poza podanymi w sprawozdaniach kwotami, działania były finansowane ze środków własnych realizatorów.
3. W organizację imprez angażowały się bardzo różnorodne podmioty: DPSy, GOKi, GOPSy oraz lokalne NGO.

Działanie 6. Wspieranie aktywności i samoorganizacji środowisk działających na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Nazwa wskaźników:

1. Liczba ogłoszonych konkursów na zadania publiczne skierowane do organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
2. Liczba podpisanych umów na realizację zadań publicznych.
3. Liczba grup wsparcia i samopomocowych.
 - 1) W przypadku tego działania w sprawozdaniu brak informacji o realizacji dwóch wskaźników – a) liczby konkursów na zadania publiczne skierowane do organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełno sprawnościami oraz b) liczby podpisanych umów na realizację zadań publicznych. W roku bazowym takich konkursów i umów było po 4. Nie wiadomo czy oznacza to iż takich konkursów w ogóle nie było czy nie zostały sprawozdane.
 - 2) Jedyne dane w sprawozdaniach dotyczą wskaźnika pn. liczba grup wsparcia i samopomocowych. W latach 2016 i 2019 takich grup funkcjonowało w powiecie 3. W pozostałych mniej – 1 lub 2; w 2020 r. działała już tylko 1 grupa (spotkania młodzieży w ramach Szkolnego Klubu Wolontariatu z osobami starszymi i niepełnosprawnym w „Domu z Sercem” w Komorowie).
 - 3) Z roku na rok zmniejszał się budżet na wsparcie grup samopomocowych i grup wsparcia. w 2016 r. wynosił ok. 6.000 zł, w 2017r. – ok. 4.300, a od dwóch lat 300 zł.

Działanie 7: Prowadzenie kalendarza powiatowych imprez kulturalno-sportowych z uwzględnieniem wszystkich podmiotów (organizatorów).

Nazwa wskaźników:

1. Liczba stron internetowych, na których zamieszczony jest kalendarz powiatowych imprez kulturalno-sportowych
2. Liczba wejść na stronę kalendarza.

- 1) W 2014 r. nie prowadzono wspólnego kalendarza imprez dla OzN. W 2018r. POKiS Wyszaków utworzył kalendarz powiatowych imprez kulturalno-sportowych. W latach 2019-2020 realizatorem tego zadania został powiat wyszkowski.
- 2) Brak jest informacji na temat liczby odwiedzających stronę z kalendarzem wydarzeń. *Rekomenduje się usunięcie tego wskaźnika, ewentualną zmianę na wskaźnik pn.: liczba organizacji, które zamieszczają informacje o organizowanych imprezach kulturalno – sportowych.*
- 3) Działanie realizowane jest w ramach budżetu powiatu.

Cel 2. Tworzenie systemu informacyjnego o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin.

Działanie 1. Wspieranie dostępu osób z niepełnosprawnościami do nowych technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, w tym Internetu.

Nazwa wskaźników:

1. Liczba szkoleń komputerowych skierowanych do OzN.
2. Liczba OzN, które ukończyły szkolenia komputerowe.
3. Liczba osób, które otrzymały pomoc w uzyskaniu sprzętu elektronicznego.
 - 1) Od 2016 r. realizowany jest projekt pn. „Internet lepszą szansą na przyszłość w gminie Długosiodło”. Niestety brak jest danych o jakichkolwiek wskaźnikach.
 - 2) W 2020 r. zrealizowano wielkiego turnieju wiedzy "Pokaż, że potrafisz – wielki turniej wiedzy" w którym wzięło udział 22 OzN.
 - 3) Wskazane jest uzupełnić dane nt. liczby szkoleń komputerowych (ewentualnie o innych formach wsparcia w ramach projektu „Internet lepszą szansą na przyszłość w gminie Długosiodło”) oraz dane nt. liczby OzN, które skorzystały ze wsparcia w uzyskaniu sprzętu elektronicznego (jak w ustalonym wskaźniku).

Działanie 2. Upowszechnianie, druk materiałów informacyjnych, dostosowanie stron internetowych z uwzględnieniem potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu, wspieranie organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia działalności informacyjnej.

Nazwa wskaźników:

1. Ilość rozprowadzonych informatorów, folderów.
2. Liczba stron internetowych dostosowanych do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
3. Liczba wejść na stronę.
 - 1) Od 2019 r. wydawany jest kwartalnik „Życie warsztatów” finansowany z własnego budżetu PSOUU Koło w Wyszakowie. Brak informacji o wartości wskaźnika - Ilość rozprowadzonych informatorów, folderów. *Rekomenduje się rezygnację z tego wskaźnika gdyż nie jest on trafny (niewiele mówi o efekcie działań).*

- 2) Od roku 2016 prowadzona jest strona internetowa z uwzględnieniem potrzeb OzN (www.psouuwyszkow.pl wraz z podstronami WTZ, OREW, PŚDS), a od 2019 r. dodatkowo strona www.pcpr-wyszkow.pl.
- 3) Brak informacji o wartości wskaźnika - liczba wejść na stronę. **Rekomenduje się rezygnację z tego wskaźnika.**

Priorytet II. Wyrównywanie szans w zakresie dostępu do edukacji.

Cel 1. Rozszerzanie usług świadczonych w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i jego rodziny.

Działanie 1. Prowadzenie działań w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i pomocy jego rodzinie.

Nazwa wskaźników:

1. Ilość dni oczekiwania na diagnozę i terapii.
2. Liczba dzieci korzystająca z działań w zakresie wczesnego wspomaganie.

- 1) Wartość bazowa wskaźnika – ilość dni oczekiwania na diagnozę – wynosiła w 2014 roku ok. 30 dni, a oczekiwania na terapię ok. 30 dni. W sprawozdaniach nie podano w żadnym roku informacji o czasie oczekiwania na diagnozę i terapię. Realizator tego działania podał w dodatkowej informacji: „w przypadku gdy jest miejsce w placówce dziecko jest przyjmowane od razu, a jeśli nie ma to może czekać nawet rok”.
- 2) Liczba dzieci objętych działaniami w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w 2014 r. wynosiła 65. W latach sprawozdawczych 2016 i 2017 spadła do 43 i 47 dzieci. Od roku 2018 przekroczyła 100 osób ze szczytem w 2019 (133 dzieci).
- 3) Wzrost liczby dzieci odpowiada wzrostowi budżetu pozyskiwanego na ten cel. W 2016 r. środki przeznaczone na wczesne wspomaganie wynosiły ok. 214 tys. zł, w 2020r. – 412.289 zł.
- 4) W uwagach do sprawozdań odnotowano fakt „braku fizjoterapeutów posiadających znajomość metod usprawniania (kursy) dzieci z uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego w powiecie wyszkowskim”.

Działanie 2. Prowadzenie konsultacji psychologicznych, pedagogicznych, logopedycznych dla dziecka i rodziny w zależności od potrzeb dziecka objętego wczesnym wspomaganie.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba konsultacji.
 - 1) W ramach tego działania sprawozdawane jest wsparcie typu: prowadzenie konsultacji psychologicznych, zajęcia logopedyczne, nauczanie indywidualne uczniów niepełnosprawnych (do 2018 r), zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka (lata 2019-2020).
 - 2) Wartość wskaźnika bazowego wynosiła 50 konsultacji i taka też jest średnia z lat 2016-2020, w których liczba konsultacji oscyluje w zależności od roku – od 47 do 66 dzieci.
 - 3) Nie wszystkie rodzaje konsultacji w każdym roku mają przypisaną liczbę (np. zajęcia logopedyczne nie mają podanej wartości wskaźnika).

- 4) Z informacji dodatkowych od realizatora wynika, że wskaźnik nie jest dobrze dobrany, cyt.: „w ramach zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju prowadzone są zajęcia logopedyczne, psychologiczne, rehabilitacja i inne wg potrzeb dziecka, nie ma dodatkowych konsultacji”. **Rekomenduje się zmianę wskaźnika na „liczba dzieci objętych zajęciami w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju”.**

Działanie 3. Promocja/upowszechnianie oferty placówek realizujących wczesne wspomaganie przez placówki służby zdrowia, ośrodki pomocy społecznej, placówki edukacyjne.

Nazwa wskaźników:

1. Ilość wydrukowanych informatorów, folderów, ulotek.
2. Liczba wejść na strony placówek realizujących WWR.

- 1) Jedyną sprawozdawaną informacja w tym działaniu jest promocja od 2016r. oferty PSOUU przez stronę internetowa www.psouuwyszkow.pl wraz z podstroną OREW; brak danych o realizacji wskaźników.
- 2) Działanie to jest finansowane przez realizatora ze środków własnych.
 - a. *Rekomenduje się rezygnację z tych wskaźników, jako nietrafnych (niewiele mówiących o realizowanych działaniach i ich efektach).*

Cel 2. Zapewnianie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do wszystkich form i szczebli edukacji.

Działanie 1. Prowadzenie doradztwa metodycznego oraz szkoleń dla dyrektorów, nauczycieli, specjalistów z przedszkoli i szkół (ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych) oraz innych placówek oświatowych pracujących z uczniami niepełnosprawnymi.

Nazwa wskaźników:

1. Liczba szkoleń.
2. Liczba kadry pedagogicznej biorącej udział w szkoleniach.

- 1) W roku bazowym – 2014 wykazano 30 szkoleń dla ok. 300 osób. Do roku 2019 w sprawozdaniach brak było danych o wartości wskaźników. Znajdowała się tylko informacja o firmie szkoleniowej realizującej szkolenia i wysokość budżetu przeznaczonego na podnoszenie kwalifikacji kadry pedagogicznej.
- 2) W 2019r. wykazano dodatkowo: „Prowadzenie zajęć doradztwa zawodowego we wszystkich typach szkół. Organizowanie szkoleń dla rodziców uczniów z zakresu doradztwa zawodowego i wsparcia ich dzieci w wyborze ścieżki - 3 szkoły, 30 uczniów, 2 szkolenia dla rodziców” a w 2020 „20 godzin doradztwa. W szkole branżowej I stopnia (3 oddziały) odbyło się 30 godzin doradztwa. W szkole przysposabiającej do pracy (5 oddziałów) w ramach zajęć rewalidacyjnych doradztwo prowadzono jedną godzinę tygodniowo w każdej klasie przez 32 tygodnie czyli 160 godzin w roku. Ponadto odbyły się 2 szkolenia dla rodziców” . **Należy zauważyć, że te wskaźniki pasują do Działania 2.**
- 3) Budżet na realizację tego działania z roku na rok malał – w 2016 wynosił blisko 90 tys. zł, w 2017 – ok. 50 tys. zł, w kolejnych dwóch latach 28,5 tys. zł, by w roku 2020 wynieść 18,4 tys.

zł. Poza podanymi w sprawozdaniach kwotami, działania były finansowane w ramach posiadanych budżetów realizatorów.

Działanie 2. Zapewnienie doradztwa dla rodziców i uczniów niepełnosprawnych w zakresie wyboru typu szkoły dalszego kształcenia, ukierunkowania zawodowego.

Nazwy wskaźników:

1. Liczba godzin doradztwa
2. Liczba rodziców i uczniów korzystających z doradztwa.

- 1) Wartości bazowe w 2014 r. wynosiły 25h dla ok. 50 uczniów i rodziców. W całym okresie sprawozdawczym nie podano żadnych informacji o realizacji tego działania.
- 2) Od roku 2019 wykazywano dane w sprawozdaniach dot. Działania 1, które pasują do wskaźników Działania 2.
- 3) ***Rekomenduje się w przyszłych latach sprawozdawczych uporządkować sprawozdawczość w tych dwóch Działaniach (1 i 2), wybrać wskaźniki różne dla dwóch działań i takie, dla których są dane u realizatorów.***

Działanie 3. Zapewnienie dzieciom o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym niepełnosprawnym, miejsc w wyszkowskich placówkach oświatowych.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba osób z niepełnosprawnościami, którym zapewniono miejsce w placówce oświatowej (wg skierowań z organu prowadzącego).

- 1) W przypadku tego wskaźnika w całym okresie sprawozdawczym pozyskiwano liczbowe dane dot. zajęć rewalidacyjno-wychowawczych prowadzonych przez OREW. Liczba dzieci objęta zajęciami wahała się od 9-11 osób rocznie. ***Rekomenduje się w następnych latach pozyskiwać te dane od organów prowadzących lub wprost od szkół.***
- 2) Szkoły i przedszkole integracyjne otrzymywały subwencje MEN, ale ich sprawozdawczość nie ujmowała liczby OzN objętych wsparciem w placówkach oświatowych.

Działanie 4. Dostosowywanie oferty szkół kształcących osoby niepełnosprawne do potrzeb rynku pracy, z uwzględnieniem preferencji tych osób oraz wspieranie niepełnosprawnych absolwentów szkół w planowaniu dalszego kształcenia i kariery zawodowej.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba kierunków dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i rynku pracy.

W roku bazowym wartość wskaźnika mówiąca o liczbie kierunków dostosowanych do potrzeb OzN wynosiła 5. **W latach 2016-2020 brak danych na temat realizacji tego działania.**

Działanie 5. Rozszerzenie oferty kształcenia dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego na poziomie ponadgimnazjalnym.

Nazwa wskaźnika:

1. Ilość nowych kierunków dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i rynku pracy.

- 1) W sprawozdaniu z 2016 r. została zamieszczona informacja, że złożono projekt pn. „Otwarcie na świat uczniowie i uczennice szkół i placówek powiatu wyszkowskiego szansą rozwoju dla województwa mazowieckiego”. Efekty będą mierzone w latach 2017-2019.
- 2) W 2019 r. pojawia się opis efektów tego projektu - rozwijanie kompetencji kluczowych i właściwych postaw niezbędnych na rynku pracy (50 uczennic i 70 uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi). Niestety nie odpowiada on na wskaźnik sformowany pierwotnie w Programie.
- 3) W pozostałych latach brak jest danych o realizacji tego wskaźnika.

Działanie 6: Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba osób, którym udzielono dofinansowania kosztów nauki.

- 1) W 2014 roku wskaźnik wynosił 29 osób, którym udzielono dofinansowania kosztów nauki. W latach sprawozdawczych wskaźnik ten wynosił od 17 os. w 2020r. do 25 w 2016 r.
- 2) Średnia kwota dofinansowania ze środków PFRONu wynosiła na 1 osobę: w roku 2016 – 3.842 zł, w 2017 r. – 3913 zł, w 2018 r. – 5.106 zł, w 2019 – 5940 zł, a w 2020r. – 5400 zł. Była to kwota wzrastająca z roku na rok, poza 2020r.

Cel 3. Wspieranie edukacji ustawicznej osób niepełnosprawnych.

Działanie 1. Prowadzenie kształcenia ustawicznego dla różnych grup osób z niepełnosprawnościami.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba placówek kształcenia ustawicznego z uwzględnieniem oferty dla osób z niepełnosprawnościami.

- 1) Wartość wskaźnika w 2014 r. wynosiła 1. W latach sprawozdawczych brak jest danych mówiących o realizacji tego działania.
- 2) W 2019r. podano wskaźnik, który powinien być uwzględniony w Działaniu 2 (Organizowanie uczenia się przez całe życie – szkolenia z zakresu kompetencji społecznych oraz umiejętności zawodowych, uwzględniające różnorodne potrzeby i możliwości osób z niepełnosprawnościami.) – „Udział w półrocznym szkoleniu 12 mieszkańców DPS w Brańszczyku (kurs pracownik biurowy, umiejętności cyfrowe, umiejętności społ.)”.

Działanie 2. Organizowanie uczenia się przez całe życie – szkolenia z zakresu kompetencji społecznych oraz umiejętności zawodowych, uwzględniające różnorodne potrzeby i możliwości osób z niepełnosprawnościami.

Nazwa wskaźników:

1. Ilość form zorganizowanych w ramach działania.
2. Liczba niepełnosprawnych korzystających z uczenia się przez całe życie.

- 1) Działanie to było realizowane (wg. danych ze sprawozdań) w roku 2016r., w którym przygotowano 2 formy szkoleniowe dla 33 OzN na koszt 13.125 zł (realizatorem było PSOUU Koło w Wyszkowie) oraz w latach 2019 i 2020 w ramach projektu pn. „Aktywnym Być Czas II” (DPS w Brańszczyku).

Priorytet III. Tworzenie dla osób z niepełnosprawnością warunków do uczestniczenia w rynku pracy.

Cel 1. Działania prowadzące do uzyskania zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością.

Działanie 1. Upowszechnianie informacji o możliwościach zatrudniania osób z niepełnosprawnością.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba przekazanych informacji na potrzeby mediów, jednostek współpracujących z PUP.
 - 1) Wartość bazowa równa 50 informacji o możliwościach zatrudniania osób z niepełnosprawnością przekazana różnymi kanałami przez PUP była realizowana przez wszystkie lata sprawozdawczości.
 - 2) Działanie to było realizowane przez PUP w Wyszkanie w ramach posiadanego budżetu.

Działanie 2. Pozyskiwanie oraz analiza danych od pracodawców, dotyczących obsady stanowisk pracy i możliwości zatrudniania na nich osób z niepełnosprawnością.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba kontaktów z pracodawcami, z którymi PUP współpracował w celu aktywizacji osób z niepełnosprawnością.
 - 1) PUP w Wyszkanie jako realizator tego zadania przez wszystkie lata realizował wskaźnik ustalony bazowo w 2014r. na poziomie ok. 200 kontaktów, poza 2020 r. – w którym nawiązano 80 kontaktów z pracodawcami oraz w latach 2018 – 2019, kiedy udało się pozyskać 260 kontaktów z pracodawcami.

Działanie 3. Prowadzenie poradnictwa zawodowego.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba udzielonych porad zawodowych.
 - 1) Wskaźnik w 2014 r. wynosił 30 porad zawodowych. Udało się go zrealizować na tym poziomie tylko w roku 2019 r. W pozostałych latach wahał się między 2 porady w 2018r. a 23 porady w 2020r.
 - 2) Działanie to jest realizowane przez PUP w Wyszkanie w ramach posiadanego budżetu.

4. Prowadzenie pośrednictwa pracy dostosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba ofert pracy dla osób z niepełnosprawnością.
 - 1) Wskaźniki mówiące o liczbie pozyskanych dla OzN ofert pracy wahają się od 35 ofert w 2020r. do 111 w 2019 r. Wartości wskaźników mają swoje odzwierciedlenie w liczbie kontaktów – (czym więcej okazji do kontaktu z pracodawcami tym więcej ofert), ale należy uwzględnić, że rok 2020 był czasem pandemii, który zachwiał funkcjonowaniem popytu i podaży na pracę w całym kraju.

- 2) Ponadto PUP podał bardzo ważny dodatkowy (nieuwzględniony w Programie) wskaźnik pn. „Liczba zaktywizowanych OzN”. Wskaźnik wahał się między 21 os. w 2020 r. a 52 OzN w 2016r.
- 3) W sprawozdaniu PUP podał dodatkowy wskaźnik - przygotowanie Indywidualnych Planów Działania dla OzN. Liczba IPD w każdym roku wynosiła minimum 140 poza rokiem 2018 - 70 IPD.

Działanie 5. Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej ukierunkowanych na aktywizację społeczno-zawodową osób z niepełnosprawnościami tj.: CIS, KIS, ZAZ, spółdzielni socjalnych osób prawnych itp.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba podmiotów ekonomii społecznej (CIS, KIS, ZAZ, Spółdzielni socjalnych osób prawnych).

- 1) Wskaźnik udało się zrealizować w 2020 roku, kiedy to utworzono Spółdzielnię Socjalną Integracja w Adelinie – na terenie gminy Zabrodzie. Miejsce służy aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym zatrudnienie znalazła w spółdzielni 1 OzN. Ponadto w spółdzielni odbywają się praktyki zawodowe dla uczestników WTZ.
- 2) Brak jest dokładnej informacji o kosztach związanych z założeniem i funkcjonowaniem spółdzielni. Mowa jest o dodatkowym zaangażowaniu Gminy Zabrodzie w wysokości 2.000 oraz użyczeniu wyposażenia kuchni i samochodu.

Cel 2. Wspieranie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością wchodzących lub powracających na rynek pracy.

Działanie 1. Wspieranie pracodawców działających na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnością poprzez formy pomocy przewidziane w ustawie, m.in. (refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy, prace interwencyjne, roboty publiczne, staże, prace społecznie użyteczne).

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba miejsc pracy/ aktywizacji zawodowej zorganizowana dla osób z niepełnosprawnością.
 - 1) Wartość bazowa wskaźnika w 2014r. wynosiła 73 OzN zaktywizowane zawodowo. W latach sprawozdawczych wskaźnik ten bardzo się różnił – od 18 osób w 2020 r. (okres pandemii) do 51 w 2016r.
 - 2) Efektywność tego działania wynosiła w przybliżeniu: w 2016r. – 6413 zł na 1 OzN, w 2017r. – 3830 zł na 1 OzN, w 2018r. – 4836 zł na 1 OzN, w 2019r. – 4619 zł na 1 OzN, w 2020r. – 6955zł na 1 OzN, co oznacza, że najwyższy koszt aktywizacji zawodowej na jedną osobę realizator (PUP w Wyszkuwie) poniósł w 2020r. i w 2016r.
 - 3) Działania związane z aktywizacją zawodową finansowane były w głównej mierze z środków EFS i PFRON, w mniejszym zakresie z FP.

Działanie 2. Udzielanie wsparcia finansowego osobom z niepełnosprawnością na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba osób z niepełnosprawnościami, które otrzymały wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

- 1) W roku bazowym 2014 wskaźnik OzN, które otrzymały wsparcie na założenie działalności gospodarczej wynosił 2 osoby. W latach 2016-2018 udawało się wesprzeć w ten sposób po 1 OzN, w 2019r. – 2 OzN, a w 2020 – 3 OzN.
- 2) Działanie to było finansowane z FP i z EFS (wsparcie wynosiło ok. 20 tys. zł na osobę) W latach 2019 – 2020 udzielono po jednej dotacji w wysokości 30 tys. zł. na osobę z PFRON.

Działanie 3. Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba osób, które otrzymały pomoc finansową.

- 1) W 2014 r. wsparcie w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez finansowanie opieki nad osobą zależną otrzymała 1 osoba, w latach 2016-2017 w sprawozdaniach brak jest danych na ten temat (z informacji poza sprawozdaniem wynika, że nie było takiej potrzeby). W 2018r. na takie wsparcie otrzymały 3 osoby, w 2019r. – 2 osoby i w 2020r. – 3 osoby.
- 2) Wsparcie to było udzielane przez PCPR ze środków PFRON, w 2018 r. wynosiło 1195zł na 1 os., w 2019r. – ok. 900 zł na 1 os., a w roku 2020 – 2090 zł. na 1 os.

Działanie 4. Wspieranie zatrudnienia wspomaganego, zatrudnienia chronionego i podjęcie działań dla utworzenia spółdzielni socjalnej osób prawnych.

Nazwa wskaźników:

1. Liczba ON zatrudnionych w ramach zatrudnienia wspomaganego, chronionego.
2. Liczba utworzonych spółdzielni socjalnych.

- 1) Przez cały okres sprawozdawczy nie były uzupełniane dane na temat realizacji tego działania i osiągnięcia wskaźników. Z celu 1, Działanie 5. Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej ukierunkowanych na aktywizację społeczno-zawodową osób z niepełnosprawnościami, wiemy jednak, że w 2020 r. powstała spółdzielnia socjalna.

Cel 3. Współpraca z podmiotami zajmującymi się aktywizacją zawodową osób z niepełnosprawnością.

Działanie 1. Kontynuacja dotychczasowej współpracy z podmiotami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba podmiotów, z którymi kontynuowano współpracę na rzecz osób z niepełnosprawnością.

- 1) W roku bazowym – 2014, PUP w Wyszku jako realizator tego działania współpracował z ok. 30 podmiotami działającymi na rzecz aktywizacji zawodowej. Wskaźniki w latach sprawozdawczych były blisko 3-krotnie niższe – od 5 podmiotów w 2016r. do 12 podmiotów w 2020r.
- 2) Działanie realizowano w ramach budżetu PUP.

Działanie 2. Rozwój partnerstwa międzysektorowego aktywizującego zawodowo osoby z niepełnosprawnością.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba partnerstw międzysektorowych.

- 1) Ze sprawozdań wynika, że to działanie nie było realizowane – brak jest międzysektorowego partnerstwa działającego na rzecz aktywizacji zawodowej OzN.

Priorytet IV. Tworzenie warunków zapewniających dostęp osób z niepełnosprawnościami do usług medycznych, rehabilitacyjnych oraz terapeutycznych.

Cel 1 Upowszechnienie edukacji zdrowotnej, zwiększenie działań profilaktycznych.

Działanie 1. Prowadzenie edukacji prozdrowotnej, począwszy od edukacji przyszłych małżeństw, rodziców, przedszkolaków, dzieci i młodzieży.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba osób objętych programem.

- 1) W roku bazowym – 2014 - wykazano znaczną liczbę osób objętych programami edukacji prozdrowotnej – 3925.
- 2) W latach 2016-2020 brak jest danych o tym wskaźniku. Podawane były tylko informacje o organizacji działań edukacyjnych skierowane do pacjentów: pogadanki, instruktaże, formy wizualne, pomiary profilaktyczne, akcje na rzecz dzieci, rozdawnictwo ulotek i materiałów edukacyjnych bez odpowiedzi ile osób objętych zostało programem.
- 3) Podmiotem realizującym to zadanie był SPZZOZ.

Działanie 2. Prowadzenie badań przesiewowych, umożliwiających rozpoznanie i leczenie wielu chorób, jeszcze w okresie życia płodowego.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba przeprowadzonych badań.

- 1) Każdego roku były dokonywane badania noworodków urodzonych w oddziale neonatologicznym SPZZOZ: badania przesiewowe słuchu, badanie w kierunku hypotyreozy, fenyloketonurii i wad serca. Ponadto, w roku 2018 wykonano badania przesiewowe w kierunku diagnozy Zespołu Aspergera, autyzmu wczesnodziecięcego oraz zaburzeń całościowych, a w 2020r. rzadkich wad metabolizmu metodą MS/MS, wrodzonego przerostu nadnerczy, deficytu biotynidazy, badanie puls oksymetryczne.
- 2) Tylko w jednym roku podano liczbę przebadanych noworodków – w 2018 r. – 734 noworodki.
- 3) Badania są finansowane w ramach budżetu z NFZ, w 2020 r. – dodatkowo z WOŚP.

Działanie 3. Utworzenie ośrodka wczesnej interwencji mającej na celu:

- kompleksowe i specjalistyczne badania noworodków,
- wczesną diagnozę,
- specjalistyczną opiekę lekarską,
- wczesną, kompleksową i ciągłą rehabilitację,
- wsparcie i edukację rodziców.

Ze sprawozdań wynika, że to działanie nie zostało zrealizowane.

Działanie 4. Prowadzenie specjalistycznych i kompleksowych bilansów zdrowotnych dzieci.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba przeprowadzonych bilansów.

- 1) W roku bazowym – 2014 r. wskazano, że liczba przeprowadzonych bilansów wynosi 8332. Niestety w żadnym roku sprawozdawczym nie udało się osiągnąć tego wskaźnika.
- 2) W 2016 r. – SPZZOZ prowadziło badania kontrolne noworodków z grupy tzw. ryzyka, narażonych na zaburzenia Ośrodkowego Układu Nerwowego jednak nie podało danych o liczbie przeprowadzonych badań.
- 3) Od 2017 r. sprawozdawczość prowadziła tylko NZOZ Somianka. Liczba objętych badaniami dzieci wahała się pomiędzy 398 w 2019r. a 529 w 2020r.
- 4) Działanie realizowane przez NZOZ Somianka finansowane było z NFZ.

5. Prowadzenie programów profilaktycznych dla mieszkańców pozwalających na wykrycie we wczesnym stadium zaburzeń rozwojowych i wielu chorób (onkologicznych, wzroku, słuchu, narządu ruchu, neurologicznych itp.).

Nazwa wskaźników:

1. Liczba programów profilaktycznych dla mieszkańców powiatu.

2. Liczba osób objętych działaniami prowadzonymi w ramach programów profilaktycznych.

- 1) W roku bazowym 2014, liczba programów profilaktycznych wynosiła 7, a liczba osób objętych działaniami 4298.
- 2) W 2016r. zorganizowano profilaktyczne badania raka szyjki macicy niestety brak danych liczbowych dot. liczby osób objętych wsparciem. Przez kolejne lata organizowane były profilaktyczne badania dla kobiet w kierunku wczesnego wykrycia raka szyjki macicy i raka piersi. Niestety dane o liczbie pacjentów objętych badaniami są niepełne – podaje je każdego roku tylko NZOZ Somianka.
- 3) Największe działania profilaktyczne były przeprowadzone w 2017r., w którym objęto badaniami w kierunku wczesnego wykrycia raka szyjki macicy 1264 kobiet oraz 617 kobiet w badaniu profilaktycznym raka piersi.

Działanie 6. Poprawa dostępu do ambulatoryjnej i specjalistycznej opieki medycznej.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba poradni specjalistycznych.

- 1) W latach 2016-2018 w sprawozdaniu wymienionych jest 12 poradni w ramach SPZZOZ (ortopedyczna, neurologiczna, kardiologiczna, okulistyczna, reumatologiczna, onkologiczna, chirurgiczna, gastroenterologiczna, laryngologiczna, neonatologiczna, zdrowia psychicznego, położniczo- ginekologiczna. Od 2016 r. funkcjonuje poradnia rehabilitacyjna w Gminie Długosiodło, a od 2018r. je gminny gabinet rehabilitacyjny w Gminie Rząśnik.
- 2) Według informacji dodatkowej (poza sprawozdaniem) udzielonej przez SPZZOZ w 2020 r. funkcjonuje już 20 poradni specjalistycznych w ramach umowy zawartych z NFZ (Poradnia

Onkologiczna, Poradnia Pulmonologiczna, Poradnia Reumatologiczna, Poradnia Ginekologiczno – Położnicza, Poradnia Chirurgii Ogólnej, Poradnia Gastroenterologiczna, Poradnia Diabetologiczna. Poradnia Kardiologiczna, Poradnia Neurologiczna, Poradnia Neonatologiczna, Poradnia Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej, Poradnia Leczenia Uzależnień, Poradnia Okulistyczna, Poradnia Otolaryngologiczna Poradnia Rehabilitacyjna, Poradnia Zdrowia Psychicznego Poradnia Endokrynologiczna Poradnia leczenia osteoporozy, Poradnia Pediatria).

- 3) Dodatkowo od 2016r. podawana jest informacja o objęciu opieką pielęgniarską dzieci i młodzieży w szkołach prowadzonych przez powiat wyszkowski.

Cel 2. Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług medycznych.

Działanie 1. Poprawa bazy infrastrukturalnej oraz wyposażenia obiektów służących rehabilitacji leczniczej.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba obiektów rehabilitacji leczniczej dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i wyposażonych w odpowiedni sprzęt.

- 1) Działania zmierzające do poprawy infrastruktury oraz wyposażenia obiektów służących rehabilitacji leczniczej były realizowane w latach 2017, 2019 i 2020 i były finansowane: w 2017r. przez WOŚP i powiat wyszkowski, a od 2019r. w ramach projektu EFRR.
- 2) Działania obejmowały zakup sprzętów diagnostycznych oraz wyposażenia (tóżka) oddziałów SPZZOZ.

Działanie 2. Dostosowanie publicznej i niepublicznej infrastruktury ochrony zdrowia do obowiązujących standardów w celu zapewnienia kompleksowej opieki medycznej dla mieszkańców powiatu wyszkowskiego.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba placówek ochrony zdrowia dostosowanych do obowiązujących standardów.

- 1) W 2016-2017 do wskaźnika zaliczono realizację projektu pn. „E-usługi w SPZZOZ w Wyszkanie” (informatyzacja SPZZOZ), w roku 2018 nie zostały uzupełnione dane do tego działania.
- 2) Z dodatkowo dostanych przez SPZZOZ informacji wynika, że:
 - w 2019 r. zostało zrealizowanych wiele inwestycji teleinformatycznych w ramach projektu „E-usługi w SPZZOZ w Wyszkanie”, których rezultatem jest 7 jednostek sektora publicznego korzystających z utworzonych aplikacji lub usług teleinformatycznych.
 - w 2019 r. w ramach projektu „Inwestycje w SPZZOZ w Wyszkanie i NZOZ POZ w Rzańniku, w zakresie świadczeń AOS i POZ” ponad 2000 osób została objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi w związku z zakupem aparatury medycznej w 2 podmiotach leczniczych.
 - w 2021 r. w wyniku realizacji projektu „Wyposażenie SPZZOZ w Wyszkanie w nowoczesną aparaturę medyczną” objęto ulepszonymi usługami zdrowotnymi 4000 osób

Cel 3. Zwiększenie dostępu do rehabilitacji społecznej.

Działanie 1. Zapewnienie możliwości osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom udziału w turnusach rehabilitacyjnych.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba osób niepełnosprawnych ubiegających się o dofinansowanie / na liczbę OzN, którzy uzyskali dofinansowanie do udziału w turnusie rehabilitacyjnym.

- 1) Od 2016r. wysokość środków PFRON na realizację tego działania była niewystarczająca, w 2017 r. brak było jakichkolwiek pieniędzy na sfinansowanie choćby części działań (wpłynęło 97 wniosków OzN).
- 2) Skala zapotrzebowania była w roku 2018 r. niemal 3-krotnie większa niż możliwości dofinansowania turnusu (wpłynęło 56 wniosków/18 OzN otrzymało dofinansowanie). Od 2019 r. środków przybyło, a proporcja wynosiła 71 wnioski/62 dofinansowania; w roku 2020 - 74/54 (jak wynika z informacji poza sprawozdaniem, część wnioskodawców zrezygnowała z przyznanego dofinansowania. Z powodu pandemii działanie było ograniczone).
- 3) Dodatkowo, w 2019 r. 24 osoby uczestniczyły w turnusie rehabilitacyjnym „Mastektomia to nie koniec świata”.

Działanie 2. Zapewnienie możliwości zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i pomocniczych.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba OzN, ubiegających się o dofinansowanie /na liczbę OzN, którzy uzyskali dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, środki ortopedyczne i pomocnicze.

- 1) W roku bazowym – 2014r. wskaźnik wynosił 290 OzN ubiegających się o dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego na 166 OzN, którzy uzyskali dofinansowanie.
- 2) W latach sprawozdawczych 2016-2020 liczba OzN, które dostały dofinansowanie przewyższała 200 osób (poza rokiem 2017 gdzie dofinansowanie otrzymały 186 OzN na 218 złożonych wniosków). Najwięcej wniosków, ale i dofinansowań odnotowuje się w roku 2019 - złożono 258 wniosków/243 dofinansowań oraz w 2020r. – 250 wniosków/244 dofinansowań. Widać zatem, że w coraz większym stopniu udaje się zagwarantować dofinansowanie zakup sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i pomocniczych dla niemal wszystkich składających wnioski.
- 3) Ponadto z programu „Aktywny samorząd” w latach 2016, 2017, 2019 udało się dofinansować zakup protez dla 2 os. , a w 2018r. aż dla 9 OzN.
- 4) Działanie jest finansowane ze środków PFRON wraz z dofinansowaniem powiatu wyszkowskiego, a realizowane przez PCPR.

Działanie 3. Zapewnienie możliwości likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba OzN, ubiegających się / na liczbę OzN, którzy uzyskali dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

- 1) W roku bazowym – 2014r. wskaźnik wynosił 12 OzN ubiegających się o dofinansowanie do likwidacji barier na 10os., które takie dofinansowanie uzyskały.
- 2) W żadnym z lat sprawozdawczych nie spadła liczba OzN, które takie dofinansowanie otrzymały, natomiast warto pokazać lata: 2019 i 2020, w których wskaźnik ten się podwoił i wynosił w 2019r. – 20 wniosków/ 20 dofinansowań oraz w 2020r. – 26/26. Widać zatem znaczny postęp w możliwości realizacji wniosków OzN w zakresie likwidacji różnego rodzaju barier funkcjonalnych.
- 3) Dodatkowo, przez wszystkie lata sprawozdawcze udało się w powiecie redukować bariery w komunikowaniu się dzięki realizacji programu „Aktywny samorząd” (w największym stopniu w latach 2016 (13 wniosków/12 dofinansowań) oraz w 2017r. (9 wniosków/9 dofinansowań).
- 4) Działanie realizowane jest ze środków PFRON oraz środków powiatu wyszkowskiego.

Działanie 4. Wspieranie działań na rzecz utrzymania obowiązujących standardów usług świadczonych przez Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Nazwa wskaźnika:

1. Dodatkowe środki przeznaczone na utrzymanie obowiązujących standardów.

- 1) W sprawozdaniach odnoszono się do prowadzenia działalności rehabilitacyjnej, a nie działań związanych z utrzymaniem standardów usług. W każdym roku wskazywano liczbę uczestników – 30.
- 2) W sprawozdaniu wskazywano potrzeby i bariery związane z prowadzeniem działalności:
 - „Wskazane utworzenie ZAZ oraz spn. s. założonej przez podmioty prawne.”
 - „Brak miejsc pracy”
 - „Konieczne zatrudnienie trenera pracy dla realizacji zatrudnienia wspomaganego”.

Działanie 5. Zapewnienie możliwości dofinansowania organizacjom pozarządowym sportu, kultury, rekreacji i turystyki.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba NGO ubiegających się / liczba NGO, które uzyskały dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji.

W sprawozdaniach brak danych dotyczących realizacji tego działania. Z informacji dodatkowych (poza sprawozdaniem) wynika, że nikt nie ubiegał się ww. dofinansowanie.

Działanie 6. Wspieranie działań na rzecz tworzenia wypożyczalni i punktów sprzedaży sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i środków pomocniczych.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba działających wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.
2. Liczba punktów sprzedaży sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i środków pomocniczych.

Przez lata 2016 – 2019 nie realizowano tego działania. W 2020r. nastąpiło uruchomienie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego na potrzeby mieszkańców z terenu gminy Zabrodzie. Realizatorem tego działania jest Spółdzielnia Socjalna Integracja w Adelinie.

Cel 4. Tworzenie warunków do rozwoju usług poradnictwa specjalistycznego.

Działanie 1. Utworzenie wyodrębnionej jednostki poradnictwa specjalistycznego i terapii rodzinnej.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba jednostek poradnictwa specjalistycznego i terapii rodzinnej.

- 1) W powiecie działa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, prowadząca poradnictwo specjalistyczne i terapię rodzin.
- 2) Ze sprawozdań wynika, że w 2016 r. nastąpiło utworzenie gminnego punktu konsultacyjnego udzielającego poradnictwa psychologicznego w Rzęśniku. W 2017 r. w sprawozdaniach, obok ww. punktu konsultacyjnego, wskazane jest działanie GPI w Wyszkuwie.
- 3) Działalność punktów jest finansowana z budżetów gminy Rzęśnik i Wyszkuw, a realizatorem działania są ośrodki pomocy społecznej w tych dwóch gminach.
- 4) Dodatkowo, w 2020r. podano wskaźniki dotyczące liczby osób, które skorzystały z punktu w Wyszkuwie z podziałem na rodzaj porady: prawnik - 208 rodzin, psycholog - 30 rodzin, pracownik socjalny - 1091 rodzin, wolontariusz - 20 rodzin.

Działanie 2. Rozszerzenie zakresu świadczonych usług specjalistycznych przez istniejące jednostki poradnictwa specjalistycznego oraz organizacje społeczne i inne podmioty niepubliczne.

Działanie 3. Tworzenie punktów konsultacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

W sprawozdaniach z lat 2016 – 2020 nie wykazano realizacji ww. działań.

Cel 5. Tworzenie warunków do podnoszenia standardów usług świadczonych przez placówki pomocy społecznej całodobowego pobytu.

Działanie 1. Wspieranie działań na rzecz utrzymania obowiązujących standardów usług świadczonych przez domy pomocy społecznej.

Nazwa wskaźnika:

1. Kwota uzyskanych środków na standaryzację usług.

- 1) W latach 2016 - 2018r. realizowany był projekt pn. „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Powiatu Wyszkuwskiego II – etap”. Projekt obejmował modernizację budynków DPS w Brańszczyku dla 188 mieszkańców.
- 2) Projekt finansowany był ze środków EFRR i powiatu wyszkowskiego. Kwota projektu wynosiła w 2018 r. 8.216.881 (EFRR – 5.285.425, Powiat Wyszkuwski – 2.931.456).
- 3) W latach 2019 – 2020 realizowane były działania związane z doposażeniem i remontami 3 DPS (DPS Brańszczyk, DPS Niegów, DPS „Fiszor”) ze środków Wojewody Mazowieckiego, powiatu wyszkowskiego oraz środków własnych DPS. Środki na podniesienie standardów DPS wyniosły: w 2019r. - 679.257 zł, w 2020r. - 50.582 zł plus środki w ramach posiadanych budżetów przez DPS-y.

Działanie 2. Wspieranie działań mających na celu możliwość przekształcania i łączenia placówek różnego typu np. DPS z ZOL-ami lub Dziennymi Domami Pobytu dla Seniorów.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba przekształconych placówek.

Brak działań wykazanych w sprawozdaniach z lat 2016-2020.

Działanie 3. Tworzenie warunków do powstania rodzinnych domów pomocy społecznej.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba rodzinnych domów pomocy społecznej.

Brak działań wykazanych w sprawozdaniach z lat 2016-2020.

Działanie 4. Rozszerzenie współpracy placówek całodobowego pobytu z samorządami gminnymi i ośrodkami pomocy społecznej celem pełnego obłożenia miejsc w DPS.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba miejsc / liczbę obłożonych miejsc w DPS.

W roku bazowym 2014 wskaźnik ten wynosił 396 miejsc na 386 osób w DPS.

W sprawozdaniach z lat 2016-2020 nie wykazano wartości wskaźników.

Priorytet V. Organizowanie środowiskowego wsparcia i pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.

Cel 1. Rozwijanie usług wspierających.

Działanie 1. Rozwój usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w każdej gminie powiatu wyszkowskiego.

Nazwa wskaźników:

1. Liczba osób, które skorzystały z usług opiekuńczych.
2. Liczba osób, które skorzystały z usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

- 1) W roku 2014 liczba osób, które skorzystały z usług opiekuńczych wyniosła 185, a specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 44.
- 2) W latach sprawozdawczych 2016 – 2020 wskaźnik liczby osób, które skorzystały z usług opiekuńczych malał i wynosił od 238 osób w 2016r. do 205 w 2020r.
- 3) **Usługi opiekuńcze realizowane są w 5 gminach powiatu wyszkowskiego** za pośrednictwem ośrodków pomocy społecznej: OPS Wyszków, GOPS Brańszczyk, GOPS Długosiodło, GOPS Somianka, GOPS Zabrodzie.
- 4) Wskaźnik dotyczący liczby osób, które skorzystały z usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi był w każdym roku wyższy niż w roku bazowym - 2014 (wynosił ok. 50 os.), poza ostatnim rokiem 2020 (34 osoby). **Specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane były w 3 gminach powiatu wyszkowskiego:** w Wyszkanie, Długosiodle i Zabrodziu.

Działanie 2. Rozwój usług asystenckich dla osób niepełnosprawnych (lektora, przewodnika osoby niewidomej, tłumacza języka migowego dla osób głuchoniemych).

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba asystentów osób niepełnosprawnych.

- 1) W 2016r. w sprawozdaniu znajdują się informacje o realizacji zadania: Indywidualne wspomaganie – asystent dziecka niepełnosprawnego. Niestety brak jest informacji o liczbie asystentów.
- 2) W 2017r. brak danych o wskaźniku natomiast znajduje się informacja o prowadzeniu działań pn. „Zajęcia rewalidacyjne, nauczyciel wspomagający, asystenci dzieci niepełnosprawnych” w 7 szkołach i 2 przedszkolach. Suma środków przeznaczonych na te działania przez gminy wyniosła w 2017 r. niebagatelną kwotę 2.399.290 zł.
- 3) W kolejnych latach 2018 – 2020 nie ma informacji w sprawozdaniach dotyczących realizacji tego działania.

Cel 2. Rozwijanie różnorodnych form dziennych ośrodków wsparcia.

Działanie 1. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym usług w dziennych ośrodkach wsparcia:

- środowiskowych domach samopomocy,
- klubach samopomocy dla osób niepełnosprawnych,
- domach dziennego pobytu,
- klubach seniora.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba osób, które skorzystały z usług dziennych ośrodków wsparcia.

- 1) Do tego wskaźnika wliczane były w sprawozdaniach zarówno osoby korzystające z ŚDS (ŚDS „SOTERIA” i PŚDS w Wyszkanie prowadzone przez PSOOU), jak i Domu Dziennego Pobytu „Senior”.
- 2) Liczba osób korzystających z usług DDP i PŚDS wahała się od 186 osób w 2020 r. do 251 w 2016r. i co do zasady jest malejąca z roku na rok.

Działanie 2. Organizowanie i prowadzenie miejsc okresowego całodobowego pobytu w ośrodkach wsparcia i w domach pomocy społecznej.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba miejsc całodobowego pobytu w ośrodkach wsparcia i DPS.

- 1) W latach 2016 – 2019 w sprawozdaniu nie było informacji liczbowych o wskaźniku, tylko opis działania - Realizacja zadania „Wspieranie działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej”. Realizatorem działania było Stowarzyszenie „Monar” Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Wyszkanie. Koszt tego zadania oscylował w granicach 50 tys. zł.
- 2) W roku 2020 podano dane liczbowe - 27 os. uzyskało wsparcie w ramach OIK.

Działanie 3. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury, wyposażenia oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kształcenia ustawicznego kadry zgodnie z wymaganymi standardami prowadzenia placówek wsparcia dziennego.

Nazwa wskaźników:

1. Środki uzyskane na wyposażenie.
2. Liczba osób, które brały udział w szkoleniach /kursach/ studiach.

- 1) Dane obrazujące realizację części tego działania znalazły się w sprawozdaniach z lat 2018-2019. Zawarto w nich informację o remoncie i wyposażeniu Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy typu B w Wyszkanie w sprzęt i materiały w celu podniesienia wymaganych standardów (41.330 zł) w 2018 r. oraz informację o remoncie i wyposażeniu ŚDS typu B w Wyszkanie za kwotę 14.000 zł w 2019r. W obydwu latach podniesienie standardu ŚDS finansował Wojewoda Mazowiecki.
- 2) Danych dla drugiego wskaźnika nie gromadzono w ramach sprawozdań z lat 2016-2020.

Cel 3. Wspieranie różnorodnych form mieszkalnictwa.

Działanie 1. Tworzenie sieci mieszkań wspomaganych, chronionych, w tym treningowych, małych domów rodzinnych.

Nazwa wskaźników:

1. Liczba nowo utworzonych mieszkań, domów.
2. Liczba osób korzystających z sieci mieszkań i domów.
 - 1) W sprawozdaniu z 2016 r. zamieszczona została informacja, że działanie to będzie realizowane od 2019 r.
 - 2) Danych na temat obydwu wskaźników nie gromadzono w ramach sprawozdań z lat 2016-2020

Cel 4. Wspieranie wspólnotowych oddolnych inicjatyw społecznych.

Działanie 1. Udostępnianie grupom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin różnych form wsparcia niefinansowego.

Nazwa wskaźników:

1. Liczba użyczonych/wynajętych pomieszczeń, przekazanie wyposażenia.
2. Liczba osób, którym gminy umożliwiły nieodpłatny transport do PŚDS.
 - 1) W bazowym roku 2014 obydwie wskaźniki były relatywnie wysokie:
 - a. liczba użyczonych/wynajętych pomieszczeń, przekazanie wyposażenia – 15
 - b. liczba osób, którym gminy umożliwiły nieodpłatny transport do PŚDS – 18.
 - 2) Niestety w sprawozdaniach z lat 2016-2020 nie pojawiają się dane o realizacji wskaźników. W 2016r. jest informacja o współpracy i udzielaniu wsparcia organizacyjno – administracyjnego grupom i inicjatywom społecznym (bez podania liczby tych grup.). Jest informacja o tym, że działanie to nie pociągało za sobą kosztów.
 - 3) W 2017 r. użyczana była siedziba OPS w Wyszkanie na potrzeby 2 grup: grupa samopomocowa dla rodziców dzieci z autyzmem oraz grupa wsparcia dla osób chorych na stwardnienie rozsiane „Tacy SaMi”. Prowadzona była stała współpraca z podmiotami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz działała Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych. Działania odbywały się w ramach posiadanych budżetów.

- 4) W 2018r. została sprawozdana stała współpraca z podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz działalność Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych.
- 5) W 2019r. i 2020r. dodatkowo, poza działalnością Powiatowej Rady ds. OzN. W Wyszkowie funkcjonowała grupa samopomocowa dla 10 matek dzieci z autyzmem wspierana przez OPS w Wyszkowie.

Działanie 2. Realizacja wspólnych przedsięwzięć (projektów) samorządów, grup samopomocowych i wsparcia, organizacji pozarządowych i innych działań z zakresu inicjatyw społecznych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba zorganizowanych wspólnych projektów.

- 1) W roku bazowym – 2014 wskazano 6 wspólnych projektów. W latach sprawozdawczych wskaźniki są 3-krotnie niższe. W latach 2016 -2017 organizowano po 2 projekty z zakresu inicjatyw społecznych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną, których realizatorami byli: Dom Emeryta, Parafia, GOPS, GKRPA i Urząd Gminy Brańszczyk. Koszt tych działań wynosił ok. 7300 zł w 2016 i ok. 8200 w 2017 r.
- 2) W 2018 r. wykazano 1 działanie, a w latach 2019-2020 wykazywano „uczestnictwo osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży ze szkół i przedszkoli z terenu powiatu wyszkowskiego, samorządowców, nauczycieli i innych we wspólnych marszach, festiwalach, przeglądach twórczości i innych inicjatywach wymienionych w priorytecie I cel 1 działania 1 – 5”.
- 3) Należy zastanowić się nad dodefiniowaniem lub usunięciem tego wskaźnika, gdyż pokrywa się on ze wskaźnikami realizacji działań w priorytecie I cel 1 (Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb, praw oraz potencjału osób z niepełno sprawnościami.)

Priorytet VI. Planowanie i rozwój infrastruktury powiatu z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełno sprawnościami.

Cel 1. Uniwersalne planowanie infrastruktury powiatu.

Działanie 1. Likwidacja barier w obiektach użyteczności publicznej w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania.

Nazwa wskaźnika:

1. Liczba obiektów w których zlikwidowano bariery.

- 1) Wskaźnik ten był realizowany w latach sprawozdawczych z różną intensywności, zależną od wysokości środków finansowych, które można było przeznaczyć na likwidację barier architektonicznych.
- 2) Największe inwestycje, na kwotę 14.481.679 zł. wykonano w 2019r. Remonty wykonano w siedzibie PCPR w Wyszkowie (przystosowanie podjazdu i schodów zewnętrznych do potrzeb OzN oraz wykonanie ciągu komunikacyjnego przed siedzibą PCPR), w DPS w Brańszczyku (przystosowanie ciągów komunikacyjnych na terenie parku DPS) oraz w SPZZOZ. Remonty w SPZZOZ wykonano dzięki realizacji projektu „Poprawa jakości życia mieszkańców subregionu

ostrołęckiego poprzez doposażenie SPZZOZ w Wyszkowie w zakresie infrastruktury szpitalnej służącej diagnozowaniu i leczeniu chorób kariologicznych oraz onkologicznych”.

- 3) Relatywnie duże inwestycje w zakresie likwidacji barier dokonano też w 2020 r. dostosowując architekturę DPS Brańszczyk i 3 budynki w SPZZOZ do potrzeb OzN. Działania te wyniosły ok. 124 tys. zł.
- 4) We wcześniejszych latach (2016-2018) działania związane z likwidacją barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej były niewielkie (do 24 tys. zł) i skupiały się głównie na wykonaniu podjazdów, pochylni i przystosowaniu schodów zewnętrznych do potrzeb osób niepełnosprawnych w różnych obiektach publicznych.

Cel 2. Dostosowanie usług przewozowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

1. Likwidacja barier w obiektach użyteczności publicznej (w placówkach edukacyjnych, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, urzędach, pocztowych, bankach itp.) w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania.

Nazwa wskaźników:

1. Liczba osób, którym przyznano pomoc na zakup wózków elektrycznych.
2. Liczba osób, którym udzielono pomocy na oprzyrządowanie samochodów osobowych.
3. Liczba zakupionych samochodów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

- 1) Wskaźnik „Liczba osób, którym przyznano pomoc na zakup wózków elektrycznych” była każdego roku niewielka i wynosiła 1-2 osoby, które otrzymały tego typu dofinansowanie. Wyjątkiem był rok 2019, w którym dofinansowanie otrzymało 10 os. Działanie to było sfinansowane przez PFRON w ramach programu pn. „Aktywny samorząd”.
- 2) Wskaźnik „Liczba osób, którym udzielono pomocy na oprzyrządowanie samochodów osobowych” był realizowany na poziomie 4-5 osób rocznie. Wyjątek stanowi rok 2020, w którym wpłynął tylko 1 wniosek o pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu. Działanie to również było sfinansowane przez PFRON w ramach programu pn. „Aktywny samorząd”.
- 3) Zakup samochodów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych (czyli trzeci wskaźnik) był dokonany w dwóch latach – 2018 (zakup 3 mikrobusów) z „Programu wyrównywania różnic między regionami III” obszar D oraz w roku 2017 w którym zakupiono 1 mikrobus.
- 4) W tym działaniu sprawozdawano również organizowanie dowozu dzieci niepełnosprawnych do placówek oświatowych i/lub ŚDS (od 50-74 dzieci). Dowóz finansowany był przez gminy i opiewał na wysokie kwoty (najwyższe ponoszone przez Gminy: Wyszków, Rząśnik i Somianka).

Działania, które nie były realizowane w latach sprawozdawczych 2016-2020 (lub nie były sprawozdawane):

2. Modernizowanie infrastruktury publicznego transportu zbiorowego z uwzględnieniem potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
3. Świadczenie specjalistycznych usług przewozowych dla osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami.

4. Przygotowanie przewoźników do świadczenia usług transportowych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

W przypadku tych działań istnieje poważna wątpliwość czy koordynator oraz realizatorzy mają wpływ na ten obszar. W sytuacji gdy tego wpływu brak – rekomenduje się usunięcie ww. działań z Programu.

VI. Ocena Programu przez realizatorów działań.

VI. 1. Raport z badania realizatorów Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszowskim na lata 2016-2025.

Wprowadzenie.

W badaniu udział wzięło 9 realizatorów działań zapisanych w *Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszowskim na lata 2016-2025* (PDnROzN /Program) w powiecie wyszkowskim. Byli to przedstawiciele: powiatowego centrum pomocy rodzinie, domu pomocy społecznej, ośrodków pomocy społecznej, urzędu pracy, starostwa powiatowego oraz organizacji pozarządowych.

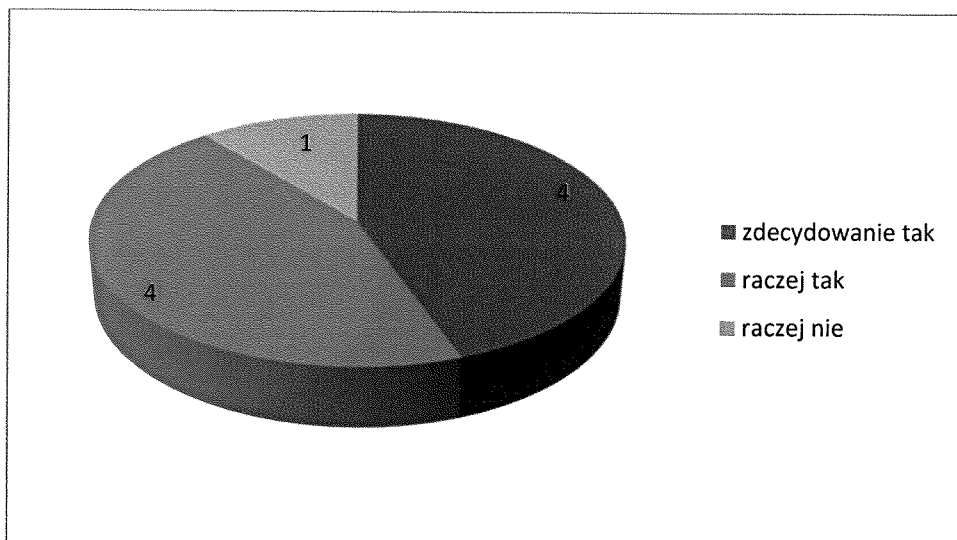
Ankieta internetowa (CAWI) była dostępna w dniach 17-29 listopada 2021 r. Prośba o wypełnienie ankiety była skierowana do realizatorów dwukrotnie, w przypadku kilku instytucji zostały wykonane również telefony z przypomnieniem o wypełnieniu ankiety.

Głównym celem badania była analiza postępu w osiągnięciu celów Programu, oszacowanie efektów realizacji działań, w tym ich wpływu na odbiorców. Ponadto badanie miało wskazać działania, które można poprawić lub zaktualizować. Jednym z celów badania było też zidentyfikowanie trudności w realizacji działań przypisanych realizatorom w Programie.

Wnioski z badania.

Pierwsze pytanie dotyczyło opinii realizatorów na temat tego czy działania zaplanowane w Programie przyczyniają się do zmniejszenia problemów związanych z niepełnosprawnością w powiecie wyszkowskim. Jest niemal pełna zgoda co do tego, że założenia Programu przyczyniają się do zmniejszenia problemów OzN, wszyscy respondenci poza 1 osobą zaznaczyli odpowiedzi „zdecydowanie tak” lub „raczej tak”.

Rysunek 1. czy działania zaplanowane w Programie przyczyniają się do zmniejszenia problemów związanych z niepełnosprawnością w powiecie wyszkowskim.

N = 9

Osoby, które zaznaczyły, że działania PDROzN wpłynęły pozytywnie na zmniejszenie problemów Ozn w powiecie, zostały poproszone o wskazanie, w jakich głównych aspektach się to przejawiało.

Wskazania dotyczyły głównie:

1. Działań związanych z rehabilitacją społeczną, edukacją, działalnością kulturalno-sportową, zwiększeniem świadomości społecznej oraz praw osób niepełnosprawnych.
2. Zmniejszenia izolacji osób niepełnosprawnych – „osoby z niepełnosprawnościami są widoczne, osoby z niepełnosprawnością są lepiej postrzegane, ludzie wiedzą, że jest to osoba, która sobie poradzi, czasem tylko potrzebuje trochę pomocy”.
3. Zwiększenia świadomości samych osób z niepełnosprawnością.
4. Dostarczania pomocy finansowej i usługowej (m.in. w znoszeniu barier architektonicznych).
5. Aktywizacji zawodowej i wspierania zatrudnienia.
6. Wyrównywania szans w dostępie do edukacji, zwiększenia dostępności do kształcenia osób niepełnosprawnych.
7. Rehabilitacji zawodowej i społecznej.
8. Zapewnienia osobom z niepełnosprawnością intelektualną usług w dziennym ośrodku wsparcia (PŚDS) i dziennej placówce rehabilitacji społeczno-zawodowej (WTZ).
9. Usprawnienia przepływu informacji dotyczącej problematyki osób niepełnosprawnych.
10. Pomocy finansowej, pomocy w rozwoju samodzielności osób niepełnosprawnych przez rozwój kompleksowego systemu rehabilitacji.
11. Podniesienia społecznej świadomości dot. problematyki niepełnosprawności (m.in.: kampanie społeczne, obchody Dnia Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelektualną, itd.)

Ogólnie, ocena zdecydowanej większości realizatorów, którzy wzięli udział w badaniu była bardzo wysoka, czego przykładem niech będą dwa cytaty: „Działania Programu wspierają osoby niepełnosprawne w aktywizacji zawodowej, edukacji, opiece zdrowotnej i rehabilitacji, aktywizacji i

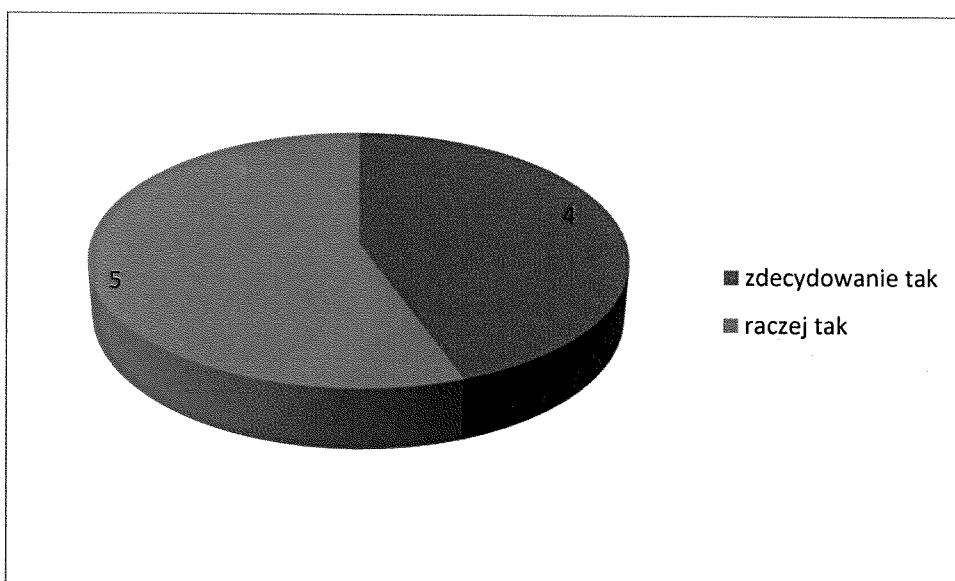
rehabilitacji społecznej, likwidacji barier architektonicznych”.

„Poprawa wystąpiła w zakresie aktywizacji zawodowej, dostępności osób z niepełnosprawnością do kierunków kształcenia wyższego, specjalnego, średniego, dostępu do przedmiotów ortopedycznych o wysokiej technologii, przystosowania samochodów do przewozu osób z niepełnosprawnością, zakupu wózków/ skuterów elektrycznych itp.” .

Jedna osoba, która uznała, że raczej nie zaobserwowała zmniejszenia problemów związanych z niepełnosprawnością w powiecie wyszkowskim i wskazała jako powód „brak odpowiednich środków na realizację programu”.

Na pytanie czy działania realizowane w ramach Programu przez instytucję reprezentowaną przez respondenta wpłynęły pozytywnie na ich odbiorców, wszystkich 9 realizatorów wskazało odpowiedź twierdzącą (5 osób – zdecydowanie tak, 4 – raczej tak).

Rysunek 2. Czy działania realizowane w ramach Programu przez instytucję reprezentowaną przez respondenta wpłynęły pozytywnie na ich odbiorców?

N = 9

Kolejne pytanie dotyczyło tego, na które grupy osób czy środowiska działania Programu mają największy wpływ, a na które najmniejszy (można było zaznaczyć wiele odpowiedzi).

Z ankiety wynika, że grupami docelowymi były głównie:

- osoby dorosłe i dzieci z niepełnosprawnością intelektualną,
- rodziny osób z niepełnosprawnością,
- osoby dorosłe i dzieci z innymi rodzajami niepełnosprawności,
- osoby dorosłe z niepełnosprawnością psychiczną,
- organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Najmniejszy wpływ respondenci mają na osoby i dzieci z niepełnosprawnością narządu wzroku lub słuchu.

Największy wpływ	Najmniejszy wpływ
Osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną - 7	Osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną - 2
Osoby dorosłe z niepełnosprawnością ruchową - 4	Osoby dorosłe z niepełnosprawnością ruchową - 2
Osoby dorosłe z niepełnosprawnością psychiczną - 6	Osoby dorosłe z niepełnosprawnością psychiczną - 1
Osoby dorosłe z niepełnosprawnością narządu wzroku lub słuchu - 1	Osoby dorosłe z niepełnosprawnością narządu wzroku lub słuchu - 5
Osoby dorosłe z innymi rodzajami niepełnosprawności - 6	Osoby dorosłe z innymi rodzajami niepełnosprawności - 0
Dzieci z niepełnosprawnością intelektualną - 6	Dzieci z niepełnosprawnością intelektualną - 3
Dzieci z niepełnosprawnością ruchową - 6	Dzieci z niepełnosprawnością ruchową - 1
Dzieci z niepełnosprawnością psychiczną - 5	Dzieci z niepełnosprawnością psychiczną - 1
Dzieci z niepełnosprawnością narządu wzroku lub słuchu - 1	Dzieci z niepełnosprawnością narządu wzroku lub słuchu - 4
Dzieci z innymi rodzajami niepełnosprawności - 7	Dzieci z innymi rodzajami niepełnosprawności - 1
Rodziny osób z niepełnosprawnością - 7	Rodziny osób z niepełnosprawnością - 0
Organizacje (np. pozarządowe) działające na rzecz osób z niepełnosprawnością - 6	Organizacje (np. pozarządowe) działające na rzecz osób z niepełnosprawnością - 1
Grupy nieformalne działające na rzecz osób z niepełnosprawnością - 2	Grupy nieformalne działające na rzecz osób z niepełnosprawnością - 2
Lokalna społeczność - 4	Lokalna społeczność - 1
Inne - 1	Inne - 1

Działania cieszące się największym zainteresowaniem odbiorców organizacji to w opinii realizatorów:

- dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
- pomoc usługowa,
- działania opiekuńcze, rehabilitacja, terapia,
- prowadzenie Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy, Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- prowadzenie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych i wczesnego wspomaganie rozwoju,
- udział w imprezach sportowych i turystycznych,
- oferty pracy, refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy,
- tworzenie warunków umożliwiających zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w różnych formach aktywności ruchowej,

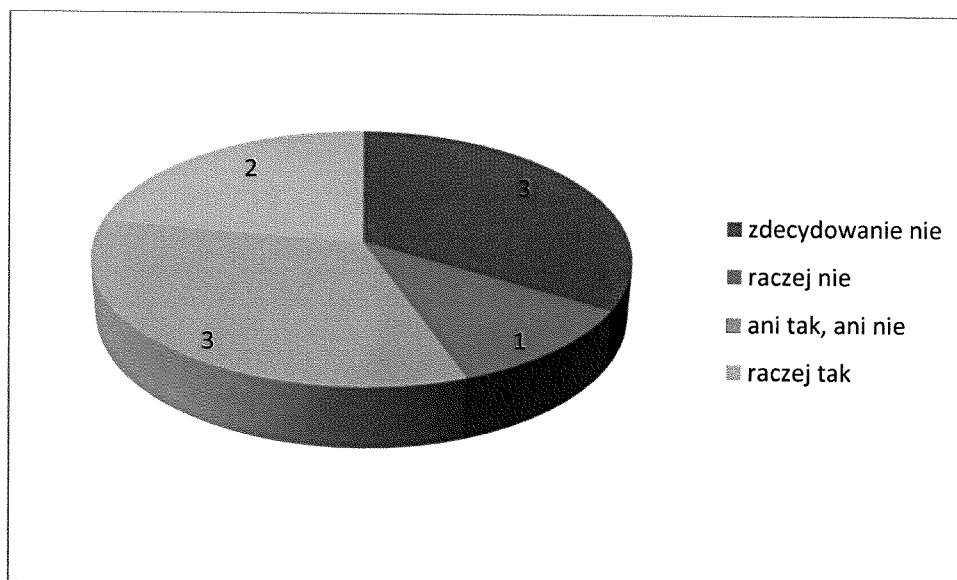
- wyrównywanie szans w dostępie do edukacji.

Na pytanie, które działania cieszą się najmniejszym zainteresowaniem odbiorców organizacji, otrzymujemy następujące odpowiedzi:

- dofinansowanie dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie do kultury i sportu,
- likwidacja barier architektonicznych,
- zatrudnienie wspomagane,
- tworzenie spółdzielni socjalnych,
- wspieranie dostępu osób z niepełnosprawnościami do nowych technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, w tym Internetu,
- tworzenie dla osób z niepełnosprawnością warunków do uczestniczenia w rynku pracy.

Kolejne pytanie dotyczyło finansowania działań na rzecz OzN dostępnych dla realizatorów działań Programu. Zapytano czy środki finansowe wydatkowane na realizację działań zapisanych w Programie były wystarczające. Niestety tylko 2 z 9 respondentów zaznaczyło, że raczej tak, pozostali respondenci oświadczyli, że nie (4 z 9) lub udzielili odpowiedzi ambiwalentnej (ani tak, ani nie – 3 respondentów). **Możemy zatem powiedzieć, że w ocenie realizatorów działań potrzeby w stosunku do nakładów finansowych na działania na rzecz OzN są niewystarczające.**

Rysunek 3. Czy środki finansowe na realizację działań zapisanych w Programie były wystarczające?

N = 9

Działania, na które najbardziej brakuje środków finansowych to:

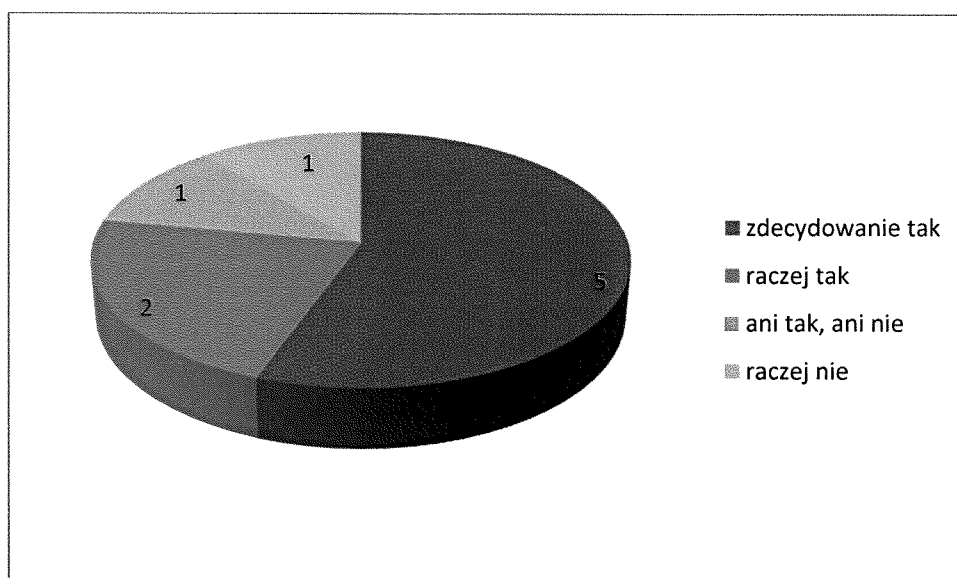
- opieka zdrowotna i rehabilitacja,
- organizacja imprez kulturalnych sportowych, turystycznych,
- prowadzenie miejsc całodobowego i czasowego pobytu osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- mieszkania chronione wspierane,

- mieszkania chronione treningowe,
- ośrodek wczesnej interwencji,
- tworzenie warunków zapewniających dostęp osób z niepełnosprawnościami do usług medycznych, rehabilitacyjnych oraz terapeutycznych.
- wynagrodzenia dla pracowników.

Niech podsumowaniem tych wypowiedzi będzie cytata: „brakuje środków na działania związane z budową odpowiedniej infrastruktury, którą można przeznaczyć na mieszkania chronione, ZAZ (brak w powiecie) Spółdzielnie Socjalne oraz CISy i KISy”.

Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy brakuje też innych zasobów (np. czasu, zasobów ludzkich, infrastruktury) by realizować działania na rzecz OzN i ich rodzin/środowisk bardziej skutecznie. Niestety na to pytanie odpowiedzi były negatywne – 7 z 9 respondentów przyznało, że występują braki w dostępie do takich zasobów. Tylko 1 osoba uznała, że „raczej nie” występują braki w zasobach pozafinansowych w jej instytucji.

Rysunek 4. Czy brakuje jakiś innych zasobów (np. czasu, zasobów ludzkich, infrastruktury) by realizować działania na rzecz OzN i ich rodzin/środowisk bardziej skutecznie?

N = 9

Jakich zasobów pozafinansowych najbardziej brakuje w instytucjach realizujących działania na rzecz OzN? Według respondentów jest to przede wszystkim:

- brak pracowników,
- brak wolontariuszy wspierających uspołecznienie mieszkańców,
- brak infrastruktury,
- niedostateczna współpraca pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnościami (organizacje, jednostki samorządów) dla stworzenia spójnego systemu wsparcia.

Czy brakuje jakiś działań w Programie, które powinny jednak być realizowane by zmniejszyć problemy osób z niepełnosprawnością lub ich rodzin/środowisk w powiecie wyszkowskim? **Odpowiedzi były niemal jednoznaczne – 8 z 9 realizatorów uznała, że nie. Tylko jeden respondent uznał, że brak działań związanych z „opieką wytchnieniową, centrami opiekuńczo-mieszkalnymi, asystentów osoby niepełnosprawnej, zatrudnienia wspomaganego”.**

Kolejny obszar badawczy dotyczył działań, które zostały przypisane organizacjom, w których pracują respondenci w Programie, a których nie udało się dotąd zrealizować.

4 z 9 respondentów nie umiało udzielić odpowiedzi na to pytanie co może świadczyć o niewystarczającej znajomości zapisów dokumentu, 3 z 9 respondentów przyznało, że część działań nie została zrealizowana, 2 że nie ma takich działań, z których organizacja by się nie wywiązała.

Na pytanie jakich działań nie udało się zrealizować w organizacji udzielono 3 odpowiedzi i dotyczyły one:

- zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dofinansowań w zakresie rehabilitacji społecznej zgodnie z potrzebami wnioskodawców,
- wspieranie zatrudnienia wspomaganego, zatrudnienia chronionego i podjęcia działań dla utworzenia spółdzielni socjalnej osób prywatnych,
- utworzenie ośrodka wczesnej interwencji.

Powodem w dwóch przypadkach na trzy był brak środków finansowych.

VI. 2 Wywiad pogłębiony z koordynatorem PDRON

W celu opracowania Programu została podjęta uchwała powołująca zespół ds. opracowania PDRON. Niestety nie obejmowała ona stałej działalności zespołu, w konsekwencji brak jest partnerskiej platformy służącej realizacji Programu; brak jest możliwości wpływu na działania partnerów i koordynacji zadań im przypisanych.

Na pytanie czy działania Programu przyczyniają się do zmniejszenia problemów związanych z niepełnosprawnością w powiecie wyszkowskim, zostały wymienione najważniejsze efekty realizowanych działań. Zaliczyć do nich można przede wszystkim:

- zwiększenie świadomości społecznej nt. problemów związanych z niepełnosprawnością,
- działania podejmowane w ramach Programu przyczyniają się do włączenia osób z niepełnosprawnością do aktywnego życia społecznego. Przykładem mogą być spotkanie integracyjne, inicjatywy polegające na edukowaniu przez osoby z niepełnosprawnością osób pełnosprawnych, np. o tym, w jaki sposób można pomóc osobie z określoną niepełnosprawnością,
- osoby z niepełnosprawnością w większym stopniu stały się otwarte na aktywność na wielu polach – społecznym, zawodowym, edukacyjnym czy zdrowotnym,
- kolejnym efektem realizacji działań zapisanych w Programie jest wyrównywanie szans zawodowych i edukacyjnych. Zwrócono uwagę, że należy podjąć działania edukacyjne nakierowane na personel medyczny gdyż osoby z niepełnosprawnością czują się

niedoinformowane, zagubione w procedurach, itd.; istnieje też możliwość zatrudnienia asystenta w jednostkach służby zdrowia.

- Przez działania w Programie zwiększa się dostęp do rehabilitacji społecznej. Jest wysoka alokacja funduszy z PFRON na rehabilitację społeczną, jak również wysoki udział środków powiatu na finansowanie rehabilitacji społecznej.

Działania cieszące się największym zainteresowaniem OzN i ich rodzin to, w opinii koordynatora PDROzN:

- pikniki i spotkania integracyjne,
- zawody sportowe,
- imprezy kulturalne,
- dofinansowanie w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze,
- opieka nad osobami starszymi i niesamodzielnymi,
- aktywizacja grup senioralnych przez takie działania jak, m.in.: działalność uniwersytetu trzeciego wieku, dom dziennego pobytu prowadzony przez gminę,
- opieka całodobowa w DPS (pełne obłożenie miejsc).

Grupy OzN, na które działania PDRON mają największy wpływ.

1. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną są największym beneficjentem Programu, w powiecie najlepiej rozwinięta jest infrastruktura ŚDS, WTZ, funkcjonuje też ośrodek rehabilitacyjno-edukacyjny, ośrodek szkolno-wychowawczy, przedszkole i szkoła integracyjna.

2. Osoby chorujące psychicznie mogą korzystać ze wsparcia w ŚDS dla chorujących psychicznie, istnieje specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, poradnia psychologiczno-pedagogiczna. Niestety w dobie pandemii, widoczny jest wzrost zapotrzebowania na wsparcie psychologiczne i psychoterapeutyczne. Zasoby ludzkie (wykształceni specjaliści w zakresie psychiatrii i psychologii, w tym dziecięcej) są niewystarczające. Zostały złożone wnioski o dodatkowego terapeutę i pedagoga.

3. Osoby z niepełnosprawnością ruchową w okresie realizacji Programu doczekały się dostosowania wielu obiektów użyteczności publicznej (m.in. poprzez wprowadzenie systemowych rozwiązań w postaci przepisów wymuszających by każdy remont/ budowa były robione według standardów dostępności dla osób z niepełnosprawnością ruchową). Ponadto osoby z tym typem niepełnosprawności mogą liczyć na dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i pomocniczych czy dostosowania samochodu. Program „Aktywny samorząd” wspiera osoby z niepełnosprawnością ruchowa w wieku aktywności zawodowej, np. poprzez zakup nowoczesnych protez.

Na pytanie czy środki finansowe są wystarczające na realizację tych najbardziej pożądanых działań, uzyskano odpowiedź, że PDROzN nie ma swojego budżetu, a działania realizowane są z budżetów jednostek realizujących poszczególne działania.

W ujęciu historycznym, najgorsza sytuacja finansowa, wpływająca na niedostateczną realizację niektórych zaplanowanych w Programie działań miała miejsce w 2017r. W latach 2019-2020 nastąpił znaczny wzrost środków finansowych (w 2019r. i 2020r. rada powiatu przeznaczyła środki własne na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, a w 2020r. znacznie wzrosła wysokość środków z PFRON). Pozwoliło to między innymi na znaczne dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego,

środków ortopedycznych i pomocniczych dla osób z niepełnosprawnością. Wciąż jednak potrzeby przewyższają zasoby finansowe pozostające w dyspozycji realizatorów, w tym PCPR w Wyszkwie.

W ocenie koordynatora Programu, efektywność realizacji działań jest bardzo wysoka. Duża część zadań jest zlecona organizacjom pozarządowym, które angażują swoje dodatkowe środki i pracę wolontariuszy, np. w ramach wkładu własnego.

Na pytanie, czy brakuje zasobów pozafinansowych (np. czasu, zasobów ludzkich infrastruktury) by realizować działania PDRON skuteczniej, stwierdzono, że najbardziej brakuje specjalistów w zakresie psychologii dziecięcej oraz psychiatrii klinicznej. W zakresie infrastruktury brakuje mieszkań chronionych. W powiecie brakuje też zakładów aktywności zawodowej i spółdzielni socjalnych tworzących miejsca pracy dla OzN.

Będą natomiast tworzone mieszkania treningowe. W mieszkaniu treningowym osoba z niepełnosprawnością przez trzy miesiące będzie prowadzić samodzielne życie „na próbę” przy wsparciu opiekunów.

Zaplanowanie działań w Programie, a jego realizacja.

Niektóre działania zostały zaplanowane, pomimo dotychczasowego braku środków na ich realizację, by były podstawą ubiegania się o środki finansowe w przyszłości (np. centra mieszkaniowe, rodzinne domy opieki).

Współpraca z kluczowymi partnerami PDRON

Jest potrzeba utworzenia zespołu ds. realizacji Programu skupiającego realizatorów działań. Okazją do zorganizowania spotkania może być przedstawienie wyników ewaluacji i zastanowienie się nad uaktualnieniem Programu. Dodatkowym uzasadnieniem dla powołania takiego zespołu jest nowy okres programowania (aktualizacja strategii, nowy regionalny program operacyjny), które są szansą na realizację działań. Należy też zweryfikować założone działania i wskaźniki w związku z pandemią, która zachwiała realizacją działań Programu.

VII. Ocena wpływu Programu na odbiorców działań.

Raport z badania osób, które skorzystały ze wsparcia w programie „Aktywny samorząd”.

Wprowadzenie.

Podstawowym celem badania odbiorców Programu była ocena czy oferowane wsparcie przyczynia się do zmniejszenia problemów związanych z niepełnosprawnością w powiecie wyszkowskim oraz ocena ich wpływu na odbiorców. Zapytano również o dodatkowe potrzeby związane ze wsparciem instytucji i środowiska na rzecz OzN.

W bazie uczestników Programu znajdowało się 62 adresów e-mail, na które została wysłana prośba o uzupełnienie kwestionariusza ankiety internetowej. Przypomnienie o wzięciu udziału w badaniu zostało wysłane dwukrotnie. Ankieta była dostępna w dniach 22-30 listopada 2021 r. W badaniu udział wzięło 22 odbiorców Programu „Aktywny Samorząd”, przy czym jeden respondent w

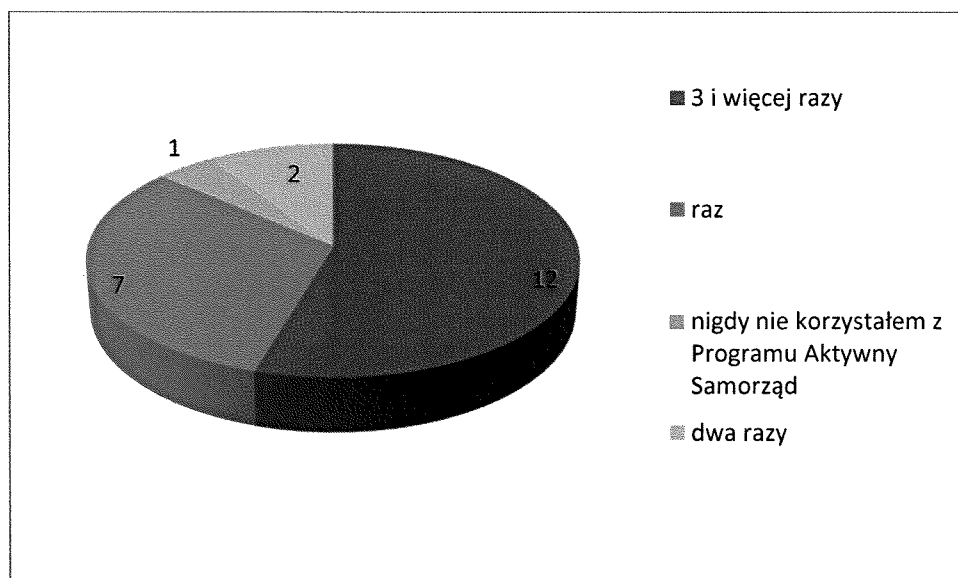
pierwszym pytaniu zaznaczył, że nigdy nie korzystał ze wsparcia w Programie, zatem zakończył wypełnianie kwestionariusza.

Respondentami było 9 mężczyzn i 12 kobiet, w ponad połowie posiadających wykształcenie wyższe (11 z 21 osób), następnie średnie (7 z 21). Ponad połowa respondentów to osoby w wieku powyżej 27 lat do 45 lat. Na pytanie o stopień niepełnosprawności odpowiedziało 19 respondentów, w tym 11 osób posiadało znaczny stopień niepełnosprawności, 7 umiarkowany, a 1 osoba lekki.

Wnioski z badania.

Najliczniejszą grupę respondentów stanowią osoby, które skorzystały z Programu „Aktywny samorząd” 3 razy lub więcej (12 z 22 osób), dwukrotnie po wsparcie sięgnęły dwie osoby, a jednokrotnie – 7 respondentów. W grupie wystąpił jeden przypadek, który zaznaczył, że nie był beneficjentem programu „Aktywny samorząd”.

Rysunek 5 Ile razy korzystał Pan/Pani z programu „Aktywny samorząd”?

N = 22

Ankieta zawierała pytania o rodzaj wsparcia, z którego skorzystały OzN. **Największą popularnością wśród przebadanych odbiorców wsparcia programu „Aktywny samorząd” cieszyła się pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, jak również pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym. Te działania były też ocenione wysoko.**

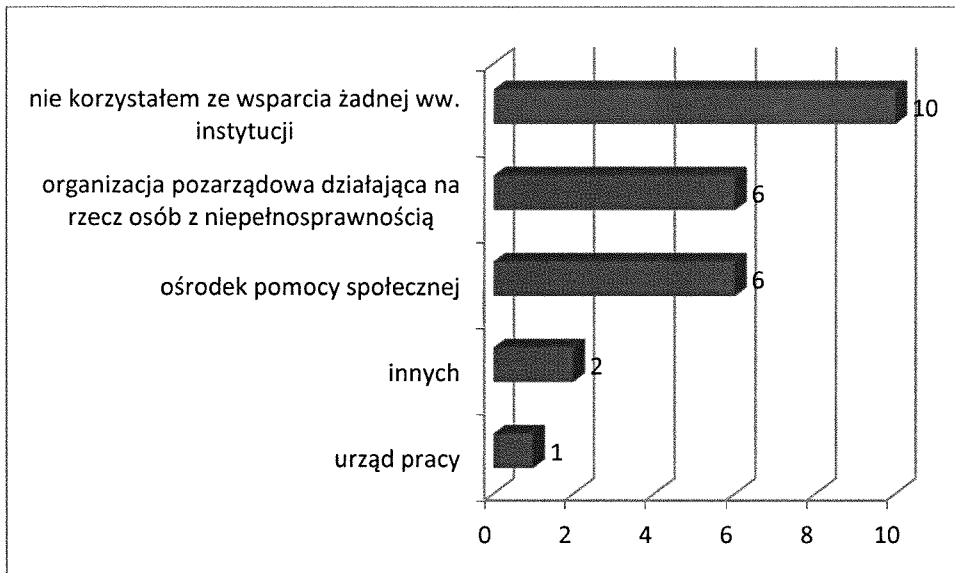
Szczegółowe informacje nt. wsparcia:

- Z pomocy w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu skorzystały 4 osoby, przy czym 2 oceniły pomoc wysoko, jedna przeciętnie i jedna nisko.

- Z pomocy w uzyskaniu prawa jazdy skorzystało 3 respondentów, z których dwie oceniły ten typ wsparcia wysoko, a jedna ambiwalentnie (ani wysoko, ani nisko).
- Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania była wykorzystana przez 12 respondentów, z których wysoko oceniło ten rodzaj wsparcia 11 osób.
- Z dofinansowania szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu skorzystały dwie osoby, jedna oceniła wsparcie wysoko, druga przeciętnie.
- Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego została wskazana przez dwóch respondentów, z których jedna oceniła wsparcie wysoko, druga przeciętnie.
- Dwie osoby z badanych skorzystały z pomocy w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, obydwie oceniły to wsparcie wysoko.
- Z pomocy w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym skorzystało 3 respondentów, z których dwóch ocenia wysoko ten rodzaj wsparcia, a jeden przeciętnie.
- Pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego została wykorzystana przez dwóch respondentów, którzy ocenili to wsparcie wysoko.
- Dziewięciu respondentów skorzystało z pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, z czego 8 oceniła to wsparcie wysoko, a jedna przeciętnie.
- Nikt z badanych respondentów nie skorzystał z czterech form wsparcia: pomocy w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, pomocy w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, z pomocy w utrzymaniu sprawności technicznej ww. protezy oraz z pomocy w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Blisko połowa respondentów (10 z 21) w przeciągu ostatnich 6 lat nie skorzystała ze wsparcia żadnej innej organizacji poza PCPR. Pozostałe osoby zaznaczyły dodatkowo po jednej lub dwie inne organizacje. W pierwszej kolejności były to organizacje pozarządowe działające na rzecz OzN oraz ośrodki pomocy społecznej (po 6 z 21 respondentów). Dodatkowo jedna osoba zaznaczyła urząd pracy, a dwie osoby – inną organizację. Żaden z respondentów nie korzystał ze wsparcia środowiskowego domu samopomocy ani warsztatu terapii zajęciowej.

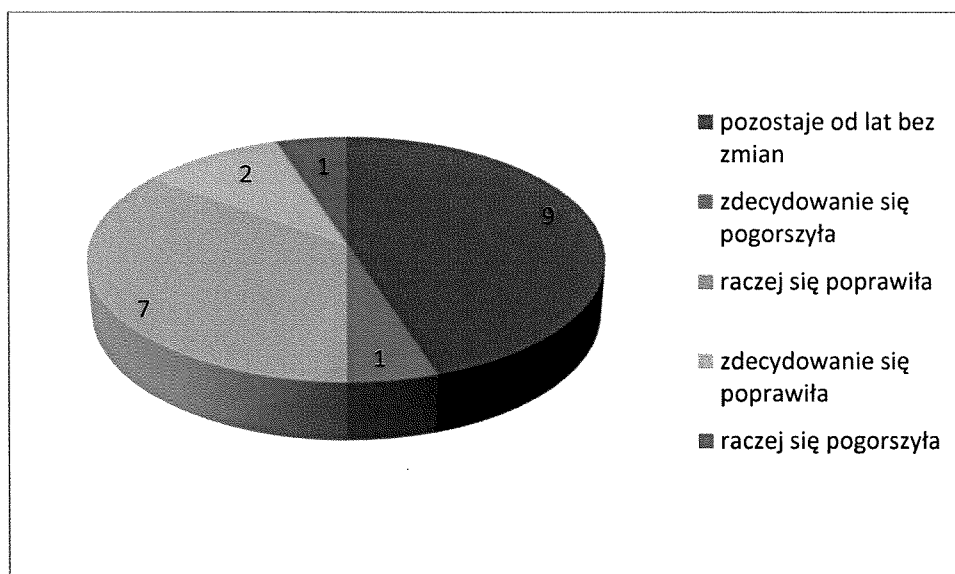
Rysunek 6. Ze wsparcia których instytucji i organizacji dla OzN korzystał Pan/Pani na przestrzeni ostatnich 6 lat?

N = 21

Na pytanie czy sytuacja osób z niepełnosprawnością w powiecie wyszkowskim w ostatnich 6 latach poprawiła się czy też nie, 9 z 20 respondentów oceniła, że pozostała ona bez zmian, tyle samo osób stwierdziło, że sytuacja się poprawiła (raczej się poprawiła - 7 osób i zdecydowanie się poprawiła – 2 osoby). 2 osoby z 20 stwierdziły, że sytuacja na przestrzeni 6 lat się pogorszyła.

Rysunek 7. Czy sytuacja osób niepełnosprawnych w powiecie wyszkowskim w ostatnich 6 latach poprawiła się?

N = 20

Osoby, które zauważyły poprawę sytuacji osób z niepełnosprawnością wymieniły następujące aspekty:

- Obszar kulturalny, cyt. *„Polski Związek Niewidomych w Wyszkowie organizuje co miesiąc pokaz filmów z audio deskrypcją”.*
- Obszar kształcenia.
- Dostęp do sprzętu multimedialnego i szkoleń zawodowych.
- Więcej miejsc parkingowych, podjazdów.
- Komunikacja.
- Dofinansowanie do sprzętu elektronicznego.
- Ogólna poprawa sytuacji.

Warto zacytować też jedną z wypowiedzi świadcząca o dużym oddziaływaniu wsparcia dostępnego w ramach programu „Aktywny samorząd”:

„Dzięki sprzętowi elektronicznemu, który zakupiłam w ramach programu Aktywny samorząd poprawiło się moje życie zawodowe (podjęłam pracę w zawodzie) oraz mieszkaniowe (praca jest dobrze płatna, więc stać mnie na wynajem większego mieszkania w bardzo dobrej lokalizacji co jest bardzo istotne przy mojej dużej niepełnosprawności).”

Niestety zostało podanych też kilka wskazań świadczących o tym, że sytuacja osób nie zmieniła się znacząco w przeciągu ostatnich 6 lat, a nawet mówiących o pogorszeniu się sytuacji. Respondenci wskazali na:

- Brak rehabilitacji.
 - Biurokrację, cyt.: *„Dużo dokumentów do wypełnienia”.*
 - Brak ofert pracy dla osób z orzeczeniem.
 - Dezinformację (brak podania szczegółów)
- Należy zaznaczyć, że są to jednak pojedyncze głosy.

Pojawiły się też wypowiedzi świadczące o tym, że procent dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i pomocowych jest „kroplą w morzu” faktycznych kosztów, które osoby z niepełnosprawnością ruchową muszą faktycznie ponieść. Niech poświadczą o tym cytaty:

„Sytuacja osób z niepełnosprawnością jest jednakowo beznadziejna jak 6 lat temu. Niestety 3000 zł dofinansowania z NFZ i PCPR są kroplą w morzu kosztu protez.”

„2 lata temu kupiliśmy wózek elektryczny (koszt 20 000 zł) otrzymaliśmy dofinansowanie 3 000 zł.”

„Dofinansowanie w wys. max 3 000 zł jest możliwe po upływie 3 lat od złożenia ostatniego wniosku. Poza tym nie stanowi to nawet połowy kosztów zakupu wózka który potrzebujemy. Nie wspomnę o sensownych protezach.”

Wskazano również na niepewność statusu (potwierdzenia) bycia osobą z niepełnosprawnością, cyt.: *„Wielu lekarzy zabiera orzeczenia”.*

Osoby, które zaznaczyły odpowiedź „sytuacja nie uległa zmianie” zaznaczyły również, że nie musiała się ona zmieniać bo była i jest na odpowiednim poziomie, cyt. *„jest na wysokim poziomie odkąd korzystam.”*

Brak poprawy sytuacji OzN nie jest charakterystyczny dla powiatu wyszkowskiego tylko dotyczy całego kraju, cyt. *„Jestem w tym powiecie dwa lata, ten okres niczym się nie wyróżnia, czyli nic się nie dzieje na rzecz niepełnosprawnych, tak jak w całym kraju”.*

Respondentów poproszono również o zgłoszenie dodatkowych uwag dotyczących działań, które mogą poprawić sytuację życiową osób z niepełnosprawnością w powiecie wyszkowskim. Były to bardzo różnorodne postulaty, najczęściej pojawiały się jednak potrzeby związane z większym dostępem do rehabilitacji, darmowej terapii i leczeniem specjalistycznym. Drugim rodzajem potrzeb były potrzeby finansowe związane ze zwiększeniem kwot dofinansowań do sprzętu ortopedycznego, protez, wózków elektrycznych czy notatników brajlowskich dla osób niewidzących. Trzeci wątek dotyczył wciąż istniejącej potrzeby prowadzenia edukacji społecznej, zwłaszcza pracodawców i współpracowników, którzy oczekują podobnej wydajności i dyspozycyjności OzN. Czwarta grupa postulatów dotyczyła działań związanych z rynkiem pracy: poszukiwaniem ofert dla OzN, pośrednictwem pracy, ale i szkoleniami oraz wsparciem doradczym dla OzN, pomocnym w znalezieniu odpowiedniego (dopasowanego do możliwości i ograniczeń) stanowiska pracy.

Oto szczegółowy wykaz zgłaszanych potrzeb OzN:

- Większy dostęp do darmowej terapii.
- Skrócenia czasu oczekiwania na wizyty u specjalistów.
- Zwiększenia uprawnień lekarza rodzinnego.
- Dofinansowanie do fizykoterapii, większa dostępność do rehabilitantów.
- Zwiększenie pomocy finansowej przy zakupie sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i pomocowych.
- Więcej ofert pracy dla osób niepełnosprawnych.
- Organizowanie szkoleń i pomoc doradcy zawodowego dla pozostających bez pracy.
- Przestrzeganie praw OzN w miejscu pracy, (cyt.: *„w firmie spotkała mnie sytuacja ignorancji praw osób niepełnosprawnych, gdy upomniałam się o swoje prawa, kazali mi pracować jako normalna osoba - nie niepełnosprawna i skończyło się na tym, że musiałam pracować późno w nocy. Miałam słaby środek transportu, droga do pracy była wtedy z koleinami i miałam wypadek skuterem, potem nie mogłam pracować po tym wypadku.”*)
- Więcej oznaczeń spełniających potrzeby osób z dysfunkcją narządu wzroku i innymi niepełnosprawnościami.
- Więcej i bardziej dostępna informacja o tym, że są realizowane programy dla OzN.
- Wprowadzenie ulg ustawowych w przejazdach autobusowych na trasie Warszawa – Wyszaków.
- Dofinansowywanie notatników brajlowskich dla osób niewidomych. (cyt.: *W edycji aktywnego samorządu, w której brałam udział dofinansowanie było zbyt niskie, żeby kupić takie urządzenie, a jest to jedyna forma czytania i pisania poza miejscem zamieszkania dla osoby całkowicie niewidomej, a tym bardziej dla osoby głuchoniewidomej. Korzystając z notatnika brajlowskiego, np na jakimś zebraniu, można dyskretnie robić notatki, czy korzystać*

z nich podczas zabierania głosu jednocześnie uczestnicząc (słyszac) w tym co się dzieje dookoła.”

- Rozdzielenie pomocy dla osób niewidomych i niepełnosprawnych ruchowo (cyt. : „*trudno jest się przebić gdy jest się osobą niewidzącą, gdy pomoc jest skierowana jednocześnie do osób niewidomych lub z niepełnosprawnością ruchową.*)
- Zapewnienie przewijaków w toaletach publicznych dla dużych dzieci np. z MPD.

Na koniec warto przytoczyć wypowiedź jednego z respondentów świadcząca o tym, że nakłady ponoszone na wsparcie OzN przynoszą dużą korzyść nie tylko samym odbiorcom, poprawie ich komfortu życia i włączeniu w życie społeczne, ale też są opłacalne z punktu widzenia gospodarki kraju, cyt.: *„Dzięki sprzętowi, który kupiłam dzięki temu programowi dostałam pracę w zawodzie. Państwu polskiemu finansowo opłacało się dać mi te pieniądze, gdyż one się po prostu zwróciły się z nadwyżką ponieważ zaczęłam odprowadzać podatki i przestałam pobierać rentę (za wysoki dochód). Więc myślę, że warto inwestować w drogi sprzęt dla osób niewidomych (z innymi niepełnosprawnościami pewnie też - na tym się nie znam), bo to się po prostu opłaca finansowo państwu polskiemu, które dostaje podatki i ma oszczędności z nie wypłacania renty, dzięki czemu ma fundusze, które np. może zainwestować w kolejne osoby niepełnosprawne. Może z tego wyjść pozytywna spirala.”*

Załącznik nr . 1 Kwestionariusz ankiety dla realizatorów Programu.

Szanowni Państwo,

ankieta jest skierowana do **realizatorów działań** ujętych w **Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszowskim na lata 2016-2025 (Program)**. Jest ona elementem badania ewaluacyjnego, zleconego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszowie.

Głównym celem badania jest oszacowanie efektów realizacji działań oraz ich wpływu na odbiorców. W związku z powyższym, prosimy by ankietę **uzupełniły osoby odpowiedzialne za realizację działań na rzecz osób z niepełnosprawnością przypisanych w Programie Państwa instytucji** .

Informacje pozyskane dzięki badaniu posłużą uaktualnieniu działań na rzecz OzN w Państwa Powiecie, zapisanych w Programie.

Wypełnienie ankiety zajmuje ok. 10 min.

Z góry dziękujemy za szczere odpowiedzi.

1. Czy w Pani/ Pana opinii działania zaplanowane w **Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszowskim na lata 2016-2025** przyczyniają się do zmniejszenia problemów związanych z niepełnosprawnością w powiecie wyszkowskim?
 - a) zdecydowanie tak – *przejdź do pyt. 2*
 - b) raczej tak – *przejdź do pyt. 2*
 - c) ani tak, ani nie – *przejdź do pyt. 2*
 - d) raczej nie – *przejdź do pyt. 3*
 - e) zdecydowanie nie – *przejdź do pyt. 3*

2. W jakich głównych aspektach działania Programu przyczyniają się do zmniejszenia problemów związanych z niepełnosprawnością w powiecie wyszkowskim?
(pytanie otwarte, forma krótkiej odpowiedzi)

3. Dlaczego Pani/Pana zdaniem działania Programu nie przyczyniają się (lub w niewielkim stopniu) do zmniejszenia problemów związanych z niepełnosprawnością w powiecie wyszkowskim?
(pytanie otwarte, forma krótkiej odpowiedzi)

4. Czy w Pani/Pana opinii działania realizowane przez Państwa instytucję w ramach Programu wpłynęły pozytywnie na ich odbiorców?
 - a) zdecydowanie tak
 - b) raczej tak
 - c) ani tak, ani nie
 - d) raczej nie

e) zdecydowanie nie

5. Na które grupy osób/środowiska działania Programu mają największy wpływ, a na które najmniejszy? (można zaznaczyć wiele odpowiedzi)

Największy wpływ	Najmniejszy wpływ
Osoby dorosłe	
Osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną	Osoby z niepełnosprawnością intelektualną
Osoby dorosłe z niepełnosprawnością ruchową	Osoby z niepełnosprawnością ruchową
Osoby dorosłe z niepełnosprawnością psychiczną	Osoby z niepełnosprawnością psychiczną
Osoby dorosłe z niepełnosprawnością narządu wzroku lub słuchu	Osoby z niepełnosprawnością narządu wzroku lub słuchu
Osoby dorosłe z innymi rodzajami niepełnosprawności	Osoby dorosłe z innymi rodzajami niepełnosprawności
Dzieci	
Dzieci z niepełnosprawnością intelektualną	Dzieci z niepełnosprawnością intelektualną
Dzieci z niepełnosprawnością ruchową	Dzieci z niepełnosprawnością ruchową
Dzieci z niepełnosprawnością psychiczną	Dzieci z niepełnosprawnością psychiczną
Dzieci z niepełnosprawnością narządu wzroku lub słuchu	Dzieci z niepełnosprawnością narządu wzroku lub słuchu
Dzieci z innymi rodzajami niepełnosprawności	Dzieci z innymi rodzajami niepełnosprawności
Rodziny osób z niepełnosprawnością	
Organizacje (np. pozarządowe) działające na rzecz osób z niepełnosprawnością	Organizacje (np. pozarządowe) działające na rzecz osób z niepełnosprawnością
Grupy nieformalne działające na rzecz osób z niepełnosprawnością	Grupy nieformalne działające na rzecz osób z niepełnosprawnością
Lokalna społeczność	Lokalna społeczność
Inne, jakie	Inne, jakie

6. Które działania cieszą się największym zainteresowaniem odbiorców Państwa organizacji? (pytanie otwarte, forma krótkiej odpowiedzi).

7. Które działania cieszą się najmniejszym zainteresowaniem odbiorców Państwa organizacji? (pytanie otwarte, forma krótkiej odpowiedzi).

8. Czy środki finansowe na realizację działań zapisanych w Programie, są wystarczające?

- a) zdecydowanie tak - *przejdź do pyt. 10*
- b) raczej tak - *przejdź do pyt. 10*
- c) ani tak, ani nie - *przejdź do pyt. 9*
- d) raczej nie – *przejdź do pyt. 9*
- e) zdecydowanie nie – *przejdź do pyt. 9*

9. Na jakie działania najbardziej brakuje środków finansowych? (*pytanie otwarte, forma krótkiej odpowiedzi*).

10. Czy brakuje jakiś innych zasobów (np. czasu, zasobów ludzkich, infrastruktury) by realizować działania na rzecz OzN i ich rodzin/środowisk bardziej skutecznie?

- a) zdecydowanie tak - *przejdź do pyt. 11*
- b) raczej tak - *przejdź do pyt. 11*
- c) ani tak, ani nie - *przejdź do pyt. 11*
- d) raczej nie – *przejdź do pyt. 12*
- e) zdecydowanie nie - – *przejdź do pyt. 12*

11. Jakich innych zasobów najbardziej brakuje w Państwa instytucji by skutecznie realizować działania Programu? (*pytanie otwarte, forma krótkiej odpowiedzi*).

12. Czy w Pani/Pana opinii brakuje jakiś działań w Programie, które powinny jednak być realizowane by zmniejszyć problemy osób z niepełnosprawnością lub ich rodzin/środowisk w Państwa powiecie?

- a) nie brakuje takich działań – *przejdź do pyt. 14*
- b) tak, brakuje takich działań - *przejdź do pyt. 13*

13. Proszę napisać, jakich działań w Pani/Pana opinii brakuje w Programie, a które powinny być realizowane by zmniejszyć problemy osób z niepełnosprawnością lub ich rodzin/środowisk w Państwa powiecie.
(*pytanie otwarte, forma krótkiej odpowiedzi*).

14. Czy są jakieś działania przypisane Państwa instytucji w Programie, których nie udało się dotąd zrealizować?

- a) tak - *przejdź do pyt. 15*
- b) nie - *przejdź do pyt. metryczki*
- c) nie wiem - *przejdź do pyt. metryczki*

15. Jakich działań przypisanych Państwa instytucji w Programie, nie udało się dotąd zrealizować?
(*pytanie otwarte, forma krótkiej odpowiedzi*).

16. Dlaczego nie udało się zrealizować ww. działań? (*można zaznaczyć kilka odpowiedzi*)

- a) brak środków finansowych
- b) brak zasobów ludzkich (np. specjalistów)
- c) brak czasu
- d) kłopoty we współpracy z partnerami działania
- e) brak wpływu instytucji na zaplanowaną sferę działalności
- f) działanie w Programie jest już nieaktualne (np. zmieniły się przepisy prawne)
- g) inny powód, jaki...

Metryczka:

1. Reprezentowana instytucja:

- a. starostwo powiatowe
- b. urząd gminy
- c. organizacja pozarządowa
- d. ośrodek pomocy społecznej
- e. powiatowe centrum pomocy rodzinie
- f. urząd pracy
- g. środowiskowy dom samopomocy
- h. warsztat terapii zajęciowej
- i. dom pomocy społecznej
- j. Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej
- k. inna, jaka.....

Bardzo dziękuje za wypełnienie ankiety.

Załącznik 2. Kwestionariusz ankiety dla odbiorców wsparcia programu „Aktywny samorząd”.

Szanowni Państwo,
w związku ze skorzystaniem ze wsparcia w programie „Aktywny samorząd”, udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszku, zwracam się z prośbą o uzupełnienie krótkiej ankiety.

Głównym celem badania jest określenie efektów Programu oraz jego wpływu na Państwa jako odbiorców.

Informacje pozyskane dzięki badaniu posłużą lepszemu planowaniu działań na rzecz osób z

niepełnosprawnością w powiecie wyszkowskim.

Wypełnienie ankiety zajmuje ok. 10 minut.

Badanie jest w pełni anonimowe. Z góry dziękuję za szczere odpowiedzi.

1. Ile razy korzystał Pan/Pani z programu Aktywny samorząd

a) raz

b) dwa razy

c) 3 i więcej razy

d) nigdy nie korzystałem z programu Aktywny samorząd (koniec ankiety)

2. Czy korzystał Pan/Pani z poniższych działań w ramach programu Aktywny samorząd? Jeśli tak to proszę ocenić ten rodzaj wsparcia.

	<i>Tak, oceniam wysoko</i>	<i>Tak, ocenił przeciętnie (ani wysoko ani nisko)</i>	<i>Tak, oceniam nisko</i>	<i>Nie korzystałem /korzystałem</i>
pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,				
pomoc w uzyskaniu prawa jazdy				
pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania				
dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu				
pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego				
pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie				

elektrycznym, pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,				
pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,				
pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,				
pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego;				
pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.				
pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym				

3. Proszę opisać jaką korzyść odniósł Pan/Pani dzięki ww. wsparciu lub w czym ono Panu/Pani pomogło. (krótka wypowiedz)

4. Proszę zaznaczyć wszystkie instytucje z których wsparcia dla OzN korzystał Pan/Pani na przestrzeni ostatnich 6 lat.

a) urząd pracy

- b) ośrodek pomocy społecznej
- c) środowiskowy dom samopomocy
- d) warsztat terapii zajęciowej
- e) organizacja pozarządowa działająca na rzecz osób z niepełnosprawnością
- f) innych
- g) nie korzystałem ze wsparcia żadnej ww. instytucji

5. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani sytuację osób niepełnosprawnych w powiecie wyszkowskim w ostatnich 6 latach?

- zdecydowanie się poprawiła – przejdź do pyt. 6
- raczej się poprawiła - przejdź do pyt. 6
- pozostaje od lat bez zmian - przejdź do pyt. 7
- raczej się pogorszyła - przejdź do pyt. 8
- zdecydowanie się pogorszyła - przejdź do pyt. 8

6. W jakich obszarach zaobserwował Pani/Pani poprawę sytuacji osób z niepełnosprawnością? *(krótka wypowiedź)*

7. Dlaczego w Pana/Pani opinii sytuacja osób z niepełnosprawnością w ostatnich 6 latach nie uległa zmianie? *(krótka wypowiedź)*

8. W jakich obszarach zaobserwował Pani/Pani pogorszenie sytuacji osób z niepełnosprawnością? *(krótka wypowiedź).*

9. Jeżeli uważa Pan/Pani, że można zaplanować i zrealizować jakieś działania poprawiające sytuację życiową osób z niepełnosprawnością w powiecie wyszkowskim, to proszę o krótki opis co by to mogło być.

Metryczka

1. Proszę zaznaczyć płeć

kobieta

mężczyzna

2. Proszę zaznaczyć swoje wykształcenie

- wykształcenie podstawowe,
- wykształcenie gimnazjalne,
- wykształcenie zasadnicze zawodowe,
- wykształcenie średnie,
- wykształcenie wyższe

3. Proszę swój wiek

- poniżej 18 roku życia
- 18 – 26
- 27 – 36
- 37 – 45
- 46 – 54
- 55 lub więcej

4. Proszę zaznaczyć Pana/Pani stopień niepełnosprawności

- lekki
- umiarkowany
- znaczny

Dziękuję za wypełnienie ankiety.